

15226/10

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד

15226 / 10

המחיר לעניני ציבור

לשכת מנכ"ל

מקומות קדושים

N 9/87-2

מחלקה

תיק מס

15226/10

לשכת מנכ"ל - מקומות קדושים

שם:

גל - 10 / 15226

מזהה פיזי:

מזהה לוגי:

כתובת:

17431

מס פריט:

98.3/10 - 123

02-113-01-02-10

7/01/2014

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة יהودا والسامرة

קצין מטה לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

מקור

בית אל

בית איל ט"ז אלול תשמ"ז

10.9.87 ב"ח, תאריך

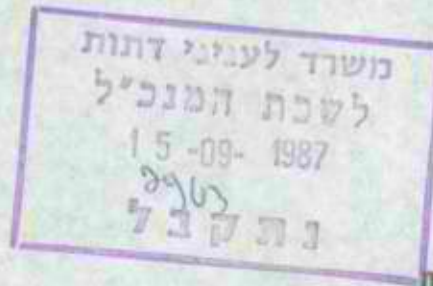
التاريخ

2914/ח סימון

الرقم

טלפק: 02-95-3254

פאקס: 02-952254

טמנכ"ל משרד הדתות

הנדון : אפשרות להרחבת בית הקברות המוסלמי בקרבת קבר - רחל

1. רצ"ב צילום מכתבו של ה-י.ע.ע. בנפת בית-לחם, הדין באפשרות של הרחבת בית הקברות המוסלמי הצמוד לקבר - רחל.
2. לידיעתכם והתייחסותכם.

בברכה,

שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל

מנהל האגף לעדות

מנהל המח' למקומות קדושים

המנהל	האזרחי	איו"ש
נפת	בית	לחם
י	ע	" ע
דת	- 49	- 462
8	ספט'	1987

איו"ש/מנהא"ז/ד.ע.ע.
 איו"ש/מנהא"ז/רע"נ מו"ש
 איו"ש/מנהא"ז/קמ"ט פנים
 איו"ש/מנהא"ז/קמ"ט דתות
 פנימי-מפקד
 פנימי-תיק עיריית בי"ל
 פנימי-תיק התעורות מוסלמית

הנדון: פניות תושבים מוסלמים לר"ע בי"ל אליאס פריג'
בעניין הרחבת שטח בית הקברות המוסלמי בבי"ל

- בשבת 5 ספט' 87 קיימו ר"ע בי"ל וחבר העירייה ג'ריס כחלז פגישה עם תושבים מוסלמים לאחר שפנו אליו בנדון. בפגישה נכחו האנשים הנ"ל:
 א. מחמד עאיש- מנהל הוואקף בבי"ל.
 ב. עיסא מחמד ריזק- יו"ר המועדון האסלאמי בבי"ל- דמות מוסלמית מקובלת- נחשב לידידו של אליאס פריג'- קבלן בניין ובעל אמצעים.
 ג. מחמד עיסא עאבדה- נכבד, תושב בי"ל כבן 75.
 ד. עו"ד מחמד שאהין- תושב מ.פ. דהיזשה (ידיג מחנות הפלטים בעיר).
 ה. רבאח עבדין- תושב בית צאפאפא- נכבד מאוד, סגן יו"ר ^{אס}מסחר בבי"ל.
- כל הדמויות הנ"ל מוכרות בהשפעתן הרבה בקרב המוסלמים בנפת בי"ל, וכולן נבחרו ע"י הוואקף להשתתף בפגישה הנ"ל.
- זה מספר שנים שקיימת מצוקת קבורה אצל המוסלמים בנפת בי"ל מאחר ובית הקברות נמצא על שטח סלעי ומוגבל.
- בית הקברות המוסלמי ממוקם בחלקה הנמצאת מערבית ובצמוד לקבר רחל. בהמשך לשטח בית - הקברות קיימת חלקת קרקע בבעלות פרטית ומתאמה לדברי הוואקף לשמש כהמשך לבית הקברות.
- במהלך השיחה העלו הנציגים המוסלמים בפני ר"ע בי"ל את מצוקת התושבים, ואת העובדה שהאדמה סלעית ולא ניתן לחפור בה וכו', והציעו שהעירייה תרכוש או תפקיע חלקת האדמה הנ"ל ע"מ להרחיב את בית הקברות. לצורך העניין מוכנים המוסלמים בשיתוף הוואקף לאסוף באמצעות תרומות את הסכומים שידרשו לצורך הרכישה או ההפקעה.
- ראש העירייה הודיע לנציגים המוסלמים כי בכוונתו לכנס את כל ראשי העדות בבי"ל ע"מ לאתר איזור מתאים שימש כבית קברות משותף לכל העדות. המדובר בחלקה ששטחה אינו נופל מכ- 300-400 דונם.

7. במקביל יבדוק ר"ע בי"ל את האפשרות שהוצעה ע"י המוסלמים להרחבת בית הקברות אשר בקבר רחל.

8. לדעת הח"מ יש בפנייה זו מימד נוסף של גידול בהשפעה ובכח המוסלמי בעיר במסגרת המאבק הנוצרי מוסלמי שבשלב זה קיים בחלקו הגדול מתחת לפני השטח. כאשר ניתן אולי להבחין גם בחשש מוסלמי מפני השתלטות יהודית על קבר רחל.

9. לידעתכם.

ב ב ר כ ה
יגאל גבאי, סרן
ד.ע.ע. נפת בי"ל

דג-נעמי

מ ר ג ב ל

מדינת ישראל

משרד לעניני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

המחלקה לעדות הנוצריות

י"ג' בתשרי תשמ"ז תאריך:

6 באוקטובר 1987

מספר: 1948/87

משרד לעניני דתות

לשכת המנהל

16-10-1987

נתקבל

אל: מר צ. וינגרטן, סמנכ"ל משרד לעניני דתות, כאן

הנדון: התקנת זכויות בחלונות חדר הסעודה האחרונה (ספנקולום)

לפני כ-4 חודשים נשברו חלונות בחדר הסעודה האחרונה שבחר ציון ע"י מיידית אבנים. פנינו למנהל המשק הן בכתב והן בע"פ ע"מ שיחקן את הזכויות הנ"ל הפנה אותנו לזגג. למרות פניותנו החוזרות ונשנות לזגג, הנ"ל אינו מוכן להחזיק את הזכויות בטענה כי: "מר א. פוסט משלם לו עבור ההתקנה רק כעבור 4 - חודשים"

איננו מוכנים להיכנס לסדרי העבודה של מנהל המשק אך כידוע לך נחשב האתר למקום מקודש ביותר ע"י העולם הנוצרי ועשרות אלפי צליינים נוצריים מבקרים בו מדי שני.

אי יכולתו של משרד הדתות לתקן את החלונות במקום קדוש זה יוצר רועש עגום על אותם עשרות אלפי המבקרים הפוקדים את המקום.

אי לכך אין לנו מנוס מאשר לבקש במקרה זה את התערבותך.

בברכה,

אורי מור

העתק: מנהל המשרד לעניני דתות

ד"ר נ. דנה, מנהל האגף

מר א. פוסט, מנהל המשק

מדינת ישראל

משרד לעניני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

המחלקה לעדות הנוצריות

ותאריך: י"ג' בתשרי תשמ"ז

6 באוקטובר 1987

מסמך: 1947/87

משרד לעניני דתות

לשכת המנכ"ל

16-10-1987

נ ו ת ק ב ל

אל: מר מ. זליקוביץ, מנהל המח' למקומות קדושים, משרד לעניני דתות, כאן

הנדון: פתיחת חדר הסעודה האחרונה בערב חגים וחגים יהודיים

סמוכין: מכתבנו מיום 5.10.87 מס. 1942/87

בהמשך למכתבנו שבסמוכין - ברצוני לחזור ולהדגיש כי יש למצוא בדחיפות דרך להסדרים מחיימים על מנת להשאיר את חדר הסעודה האחרונה פתוח בפני צליינים נוצריים גם בערבי חגים ובחגים יהודיים.

שכן כמו שלא יתכן שקבר דוד יהיה סגור מחמת חג נוצרי, כן לא יתכן שמקום כה קדוש לעולט הנוצרי יהיה סגור בפני הנוצרים בחגי היהודים.

אבקש איפא לטעול בדחיפות על מנת למצוא את הדרך על מנת שחדר הסעודה האחרונה ישאר פתוח בפני אלפי הצליינים הנוצריים הבאים לבקר גם בערבי חגים ובחגים יהודיים.

ב ב ר כ ה,

אורי מור

העחק: המנכ"ל המשרד לעניני דתות
ד"ר נ. דנה, מנהל האגף

UNIT 1000000
1000000

UNIT 1000000
1000000
1000000
1000000

UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000

UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000
UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000

UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000
UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000

UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000
UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000

UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000
UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000

UNIT 1000000

UNIT 1000000

UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000
UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000, UNIT 1000000

מדינת ישראל

משרד לעניני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

המחלקה לעדות הנוצריות

תאריך: י"ג בתשרי תשמ"ז

6 באוקטובר 1987

מסמך: 1947/87

אלו מר מ. זליקוביץ, מנהל המח' למקומות קדושים, משרד לעניני דתות, כאן

הנדון: פתיחת חדר הסעודה האחרונה בערב' חגים וחגים יהודיים

סמוכין: מכתבנו מיום 5.10.87 מס. 1942/87

בהמשך למכתבנו שבסמוכין - כרצוני להזכיר ולהדגיש כי יש למצוא בדחיפות דרך להסדיר מתאימים על מנת להשאיר את חדר הסעודה האחרונה פתוח בפני צליינים נוצריים גם בערבי חגים ובחגים יהודיים.

שכן כמו שלא ייחזק שקבר דוד יהיה סגור מחמת חג נוצרי, כן לא ייחזק שמקום כה קדוש לעולם הנוצרי יהיה סגור בפני הנוצרים בחגי היהודים.

אבקש איפא ללעול בדחיפות על מנת למצוא את הדרך על מנת שחדר הסעודה האחרונה יישאר פתוח בפני אלפי הצליינים הנוצריים הבאים לבקר גם בערבי חגים ובחגים יהודיים.

בברכה,

אורי מור

העמק: המנכ"ל המשרד לעניני דתות
ד"ר נ. דנה, מנהל האגף

ב"ה, כ"ו אלול תשמ"ז
20 בספטמבר 1987

לכבוד
מר בנימין אבידני
ת.ד. 26
בנימינה 30-800

א.נ., שלום רבו

הנדון: קבר רחל אמנו - בית לחם
סימוכין: מכתבך לסמנכ"ל משרדנו מר ז. רוזנברג מא' אלול ש.ז.

מכתבך שמסימוכין, הועבר אלינו למענה.

מתלונתך, אני מגיע למסקנה כי הרב היים ועקנין האחראי על אתר קבר רחל, פעל על פי הוראות החוק והתקנות שללמקומות הקדושים בהם נקבע במפורש, כי חל איסור על קבוץ כספים ופשיטת יד לכל מסרה שהיא במקומות קדושים, ועל הממונה בכל אתר, לבצע אותן ביעילות ובתקיפות, ללא פשרות.

הרב ועקנין, הינו עובד ותיק מסור ונאמן, הממלא את המשימות המוטלות עליו לשביעות רצון הממונים, תוך מתן שירות וסיוע אדיב לצבור הרחב וכנראה שחילופי הדברים בבניכם נגרמו עקב התנפגותך.

בכבוד רב,

מ. זליקוביץ
מנהל המח' למקומות קדושים

העתק: מר ז. אורלעב מנכ"ל משרדנו
מר צ. גרמי, סמנכ"ל
מר ז. רוזנברג, סמנכ"ל
מרב היים ועקנין, אחראי על קבר רחל

מדינת ישראל
משרד לעניני דתות

ב"ה, כ"ג באלול תשמ"ז
17 בספטמבר 1987

המנהל הכללי

לכבוד
הרב מאיר שטרן
מ י ר י

שלום רב,

קבלתי מכתבו מיום י"ד באלול התשמ"ז.

צר לי שלא יכולתי לבקר בבית הרב בביקורי בגליל.

הביקור נערך בהזמנת המועצה האיזורית ובאותו היום - הייתי
אורחה של המועצה, ממילא, סדר היום נקבע ע"י המארחים.

עם כל כבודו של מר, לא אפשר היה לתאם ביקורים נוספים במהלך
יום הסיור.

איני יודע על איזו תגובה שלי מדבר הרב כך שלא אוכל להתייחס
אליה.

לגופם של דברים, אני ממתין כידוע לכב', לתוצאות הבדיקה של
הוועדה שמיניתי בראשותו של הרב י.ד. גרוסמן שליט"א ממגדל
העמק ולמסקנותיה.

בכבוד רב,

זבולון אורלב
המנהל הכללי

ש"ו סבת השמ"ח

8.1.85

ט"ד/988

החלטה

ועד מושב מירון, ע"י המזכיר אורן אברהם. - החובעים.
חרב מאיר שרון - חרב המקומי מירון - הנחבע.

פסק דין

המחייבים החמו על שטר בודרות, חומיעו באנינו, ולאחר שהשמיכו
שענותיהם, אנו מוחקים -

- (א) קריה רש"י במירון היא עמותה עצמאית עם חברים שהרב שרון עומד
בראשה, והם הבעלים הבלעדיים של הקריה לכל דבר.
- (ב) הקריה לא שייכת למושב מירון ואיננה חלק ממנה כלל.
- לזאת, אין זכות למושב מירון לחומיע בבעלי זכויות ולשעון שלא ע"מ
כן חוקמת הקריה.
- (ג) בחור קריה עצמאית, הזכות לעמותה לעשות כטוב בעיניה, כמו שכל אחד
רשאי לעשות ברכושו.
- (ד) באופן מעשי חרב שרון מבחיר שהכניס קריה רש"י בעינה עומדת שהשמש
בקריה חינוכית וכו' בהתאם לתקנות. ההשקעה עכשו היא זמנית לנוכח
המצוקה של הקריה המקומה בחובות, וצריך לחפש כל דרך כיצד לפתור את
הבעיה ע"מ שהמבנה יקום על אילו בשלמות.

לזאת, לאור האמור, אנו דוחים את החבישה כליל.

נימוש"ו סבת השמ"ח (8.1.85)

חרב אברהם ד. אורבך
אב"ד

חרב א. שמחה הכהן קפלן
ראב"ד

ב"ה, כ"ג אלול תשמ"ז
17 בספטמבר 1987

לכבוד
מר יהודה ברוס
ראש עיריית יבנה

שלום וברכה!

הנדון: קבר רבן גמליאל ביבנה

מנכ"ל משרדנו מר זבולון אורלב, בקשני להביא לידיעתכם, כי הוא מוכן, להעמיד לרשותכם סך של 20 אלף דולר, כהשתתפותנו בשיעור 33% בהשלמת ביצוע שלב ב' של פיתוח אתר קבר רבן גמליאל דיבנה, והעירייה תתקצב שיעור של 2/8 הנותרים. ההתחייבות האמורה, מותנית בקיום התנאים הבאים:

- (1) התוכניות האדריכליות של הפרויקט יועברו לידינו, לדיון ולאישור מוסמך על ידי מומחים ובעלי מקצוע מטעמנו.
- (2) העבודה בפועל תתבצע לפי אישור מטעם המשרד, וכליווי ופקוח צמוד של מומחים מקצועיים מטעמנו.
- (3) השתתפות משרדנו הינה בשיעור של 33% מההוצאות בפועל ועד לסכום ההתחייבות המירבית של 20 אלף דולר.
- (4) התשלום יבוצע לאחר קבלת חשבונות מאושרים. ומכל חשבון רלבנטי נעביר את השתתפותנו.

נא אישורכם.

בכבוד רב,

מ. זליקוביץ

מנחל המח' למקומות קדושים

העתק מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו
מר צ. גרמי, סמנכ"ל משרדנו

16/9/87

10.9.87

900

ל'צ'ה

ה'צ'ה'ני אה' הי' פ'יט'ר

א'פ'יט'ר ע'ה' מ'ק'א'ל' ה'א'ת'ר'א'ל'ה'

ה'י'ק'ו'א'ט'י'ט' (24281-050) ב'י'ק'ה' ע'ה'

ה'צ'ה'ני א'פ'יט'ר ע'ה' אה' הי'

ש'א'ה'ל' ה'א'ת'ר'א'ל'ה' ו'א'ל' ע'ה' א'ת'ר'א'ל'ה'

ה'י' פ'יט'ר ה'א'ל' ו'א'ל' ע'ה'

ר'צ'ו'ן ו'א'ל' י'ב' א'ת'ר'א'ל'ה' א'ת'ר'א'ל'ה' ב'נ'ב'ר'

ו'א'ת'ר'א'ל'ה' א'ת'ר'א'ל'ה' א'ת'ר'א'ל'ה'

ה'ב'י'ק'ה'ה'

ב'א'ת'ר'א'ל'ה' א'ת'ר'א'ל'ה' א'ת'ר'א'ל'ה'

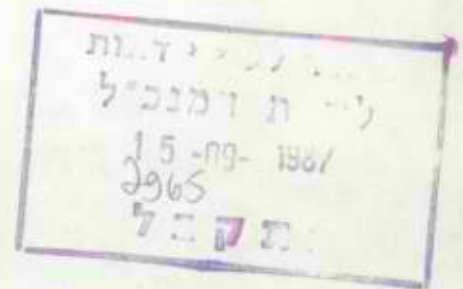

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة

קצין מטה לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

בית אל
ט"ז אלול תשמ"ז
10.9.87
בית, תאריך
2913/דח
סימוכין
الرقم
טלפון: 02-65-3254
הוא: 902204-2

רמ"א
יועמ"ש
מח"ט איו"ש
מפקד משטרת רמאללה
מושל נפת רמאללה
קמ"ט מע"צ
סגן רמ"א
מפקד משטרת נפת יהודה
י.ע.ע.
רע"ן אג"מ
רע"ן תשתית
רע"ן מו"ש
קמ"ט ארכיאולוגיה
קמ"ט תיירות
דוברת

הנדון : קביעת עובדות נוספות בשטח "אתר נבי-סמואל" בלא כל היתר

- (1) מכתבי דח/2907 מה-4.9.87
- (2) מכתבי דח/2888 מה-25.8.87
- (3) מכתבי דח/2885 מה-23.8.87
- (4) מכתבי דח/2801 מה-25.5.87

1. ברצוני להביא לידיעתכם כי בהמשך קביעת העובדות שלא בהיתר, ע"י קבוצת החרדים הפועלת באתר, נסלל אתמול ע"י גורמים אלה כביש לאתר. כביש זה נסלל על גבי התואי של דרך הכורכר שהוכנה קודם לכן אף היא ללא קבלת רשות (ראה מכתבי 4 שבסמוכין).
בעקבות דווח של קמ"ט ארכיאולוגיה על הסלילה הנ"ל, הוצא "צו הפסקת עבודה" אך כאמור כל התואי האמור, סלול כבר עתה.

2. בביקורי היום באתר הסתבר כי הונחה במקום קופת צדקה - נוספת - הקשורה בשרשראות לעוגן שהוצב אף הוא שלא בהיתר (ראה מכתבי 1 שבסמוכין).

3. ע"מ למנוע קביעת עובדות נוספות בשטח, יש צורך בפעולה משולבת של מספר גורמים, ע"מ לסלק את סימני ההשתלטות הנוכחית, שכן דחית הטיפול תגרום לסיבוכו עוד יותר.

4. לאור האמור, אבקש ליזום בלשכה דיון דחוף בקשר לצעדים שינקטו על ידנו. הצעתי, כי לפחות כל המכותבים לפעולה ישתתפו בה.

5. נא טיפולכם הדחוף.

בברכה,

שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל משרד הדתות
דובר משרד הדתות
סמנכ"ל משרד הדתות
מנהל האגף לעדות - משרד הדתות
מנהל המח' למקומות קדושים - משרד הדתות

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة יהودا والسامرة

קצין מטה לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

משרד לעניני דתות

לשכת המנכ"ל

25-08-1987

2660
נ ת 7 ב ל

בית אל
בית איל
בית, תאריך
التاريخ
סימוכין
الرقم
טלפון: 02-95-3254
הוא: 903205-2

המנכ"ל
לשכת המנכ"ל
25/8/87

רמ"א

י.ע.ע.

רע"ן מו"ש

רע"ן תשתית

רע"ן אג"מ

יועמ"ש

מושל רמאללה

מפקד משטרת רמאללה

קמ"ט ארכיאולוגיה

קמ"ט תיירות

דוברת

הנדון : דיווח על פגישה עם "הסיד-ברסלב" ב"קבר שמואל-הנביא"
(נבי-שמואל) ב-25.8.87
מכתבי דת 2885 מה-23.8.87

- היום קיימנו סיור באתר קבר שמואל-הנביא, בו השתתפו: מושל רמאללה, י.ע.ע. - רמאללה והח"מ, לשם הסבר על המאורעות האחרונים (ראה מכתבי שבסמוכין).
בסיור פגשנו בין היתר, אדם שהזדהה "כחסיד ברסלב", הנ"ל פנה אלינו וטען שלא ננסה להפריע להם באתר, שכן תגובתם עלולה להיות חמורה. לטענתו בין אנשיהם יש אנשים שישבו שנים בכלא "ואין הם עושים חשבון לאף אחד". עוד טען כי ביניהם יש גם אנשים עם נשק.
"הממשלה שלכם רוצה לתלות פה דגל כחול לבן, אנו נהפוך אותו לשחור".
- בשיחה טלפונית שקיימתי הבוקר עם מפקד משטרת רמאללה, סיפר לי כי אותו "מאיים" (ראה מכתבי שבסמוכין), נעצר אתמול ושחרר בערבות עד למשפט. הנ"ל שמו - יוסף מסיקה - הינו עבריין מלוד בעל הרשעות רבות.
- לידיעתך.

ב ב ר כ ה

ll

שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל משרד הדתות

דובר משרד הדתות

סמנכ"ל משרד הדתות

מנהל האגף לעדות - משרד הדתות

מנהל המחלקה למקומות קדושים - משרד הדתות

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة

קצין מטה לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

בית אל

בית איל כ"ח אב תשמ"ז

23.8.87 ב"ח, תאריך

2886/דת التاريخ

الرقم סימכון

טלפון: 02-95-3254

הטל: 903204 - 2

מנכ"ל משרד הדתות ✓

הנדון : פיקוח של המחלקה למקומות קדושים במשרד הדתות

על החלק היהודי בקבר שמואל - הנביא

מכתבי דת/2885 מיום 23.8.87

1. בהתיחס למכתבי שבסמוכין, אבקש לדעת עמדתך העקרונית בקשר לאפשרות להכפיף הטיפול, בחלק היהודי של אתר נבי-סמואל, למחלקה למקומות קדושים במשרד - הדתות, כפי שנעשה הדבר לגבי "קבר - רחל", הנמצא אף הוא באזור איו"ש והועבר לטיפול המחלקה, מטעמים דומים.

בברכה,

שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: סמנכ"ל משרד הדתות

דובר משרד הדתות

מנהל המחלקה למקומות קדושים

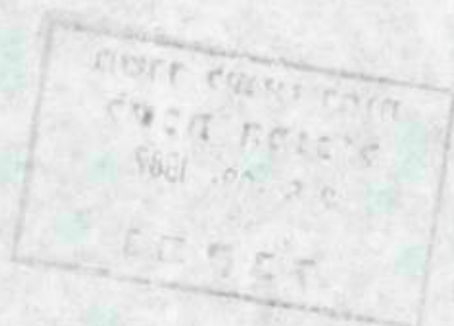

भारत सरकार, नई दिल्ली

प्रति, श्री. जयप्रकाश नारायण

श्री. जयप्रकाश नारायण

श्री. जयप्रकाश नारायण

प्रति,

श्री. जयप्रकाश नारायण

श्री. जयप्रकाश नारायण

श्री. जयप्रकाश नारायण

श्री. जयप्रकाश नारायण

श्री. जयप्रकाश नारायण

श्री. जयप्रकाश नारायण

श्री. जयप्रकाश नारायण

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة

קצין מטח לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

בית אל

כ"ח אב תשמ"ז

23.8.87

בית איל

ב"ח, תאריך

التاريخ

2885/דת

סימולין

الرقم

טלפון: 02-95-3254

פאקס: 903202 - 2

רמ"א

י.ע.ע.

רע"ן מו"ש

רע"ן תשתית

רע"ן אג"מ

יועמ"ש

מושל רמאללה

מפקד משטרת רמאללה

קמ"ט ארכיאולוגיה

קמ"ט תיירות

דוברת

הנדון: השתלטות חרדית יהודית על אתר "קבר שמואל-הנביא"

1. לאחרונה נראית יותר ויותר מגמת השתלטות של גורמים יהודים דתיים חרדים קיצוניים - על אתר "קבר שמואל-הנביא". הדבר בא לידי ביטוי בהכנסה ללא רשות של רהיטים לתוך חדר הקבר, קופות צדקה, ביצוע סיוע, מניעת כניסתם של לא יהודים וכל זאת ללא קבלת רשות.

בעקבות האירוע של יום חמישי האחרון (ראה בהמשך), נודע לי כי אף החליפו את הצלינדר של המנעול ועתה נמצאים הם גם מעבר לשעות הביקור בתוך מבנה - האתר. כזכור התלוננו בעבר במשטרה מספר פעמים על פריצות לאתר.

בנוסף להשתלטות זו ובעקבות תלונתו של מוכתר הכפר - השומר מטעמי - כי מונעים מהם את הגישה למעין הכפר, הנמצא במערה לרגלי האתר, בקרתי במקום ביום ה' והסתבר כי הגורמים הנ"ל מרצפים עתה את המערה העתיקה הנ"ל, שבה מעיין מתוך כוונה להופכו "למקווה".

2. כזכור במקום שומר ערבי מטעמי - מוכתר הכפר נבי-סמואל, שומר זה אינו מצליח להתמודד עם אותם יהודים. גורמים אלה מונעים ממנו את הכניסה לאתר בעת שהותם בו ולכן אין הוא יכול לדאוג לנקיונו וכן למנוע מהם את פעילויותיהם שנעשות ללא הרשאה מצידו.

מעבר לכך, לפני מספר חודשים פנתה אף אשה חרדית בתלונה לשר-הדתות, על כך שיהודים מונעים ממנה ומחברותיה להיכנס לחדר הקבר, מניעה שנעשית כמובן ללא כל הרשאה (רצ"ב צילום התלונה).

3. ביום חמישי האחרון בעת ביקורי, התפתח ויכוח ביני לבין אותם גורמים חרדים, אשר בין היתר טענו כי לא אנו נקבע כיצד לטפל באתר ומה לעשות בו, אלא - הם. הם הגדירו עצמם "כחוזרים בתשובה" וטענו שאנו איננו הסמכות לגביהם, טענה חריפה הושמעה כנגד העובדה שערבים מפקחים על אתר יהודי.

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة יהودا والمسلمة

קצין מטח לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

בית אל

בית איל

בית, תאריך

التاريخ

סימולין

الرقم

טלפון: 02-65-3254

הטל: 02-653254

- 2 -

בין היתר איים אחד מהם "כי הוא יוריד לי את הראש" וכן איים לפגוע בשומר מטעמי, כיוון שלטענתו הלשין הוא על פעילותם בפני.

מאחר והערכתי כי הארוע המתחמם עלול להפוך לאלים, הודעתי למרחב וכן למשטרת רמאללה, שיצאו למקום ע"מ להרגיע הרוחות.

4. בביקורי היום באתר, הודיעני השומר מטעמי כי בבוקר יום שישי, התברר כי השרשרת הנועלת את דלת הכניסה לחדר - המסגד נפרצה בלילה.

5. היום ה-23.8.87 התלוננתי במשטרת רמאללה, הן על האיומים שהושמעו כנגדי וכנגד השומר מטעמי ביום ה' האחרון וכן על פריצת השרשרת הנועלת את דלת הכניסה לחדר המסגד.

לטענת השומר, גורמים יהודים אלה טענו בפניו כי הם היו מעורבים גם בפיצוץ שהיה באתר לפני מספר שנים ומטרתו הייתה לדבריהם להרוס את צריח המסגד.

6. נראה לי כי הדרך הטובה ביותר לטפל בתופעה זו, הינה ע"י הצבת שומר יהודי במקום, שיוכל להורות ולפקח על הפעילות בחלק היהודי של האתר (זאת מבלי לפגוע בדרך כלשהי בשומר הערבי מטעמי).

נראה לי שלמחלקה למקומות קדושים במשרד הדתות, הנסיון והיכולת לטפל בתופעה מסוג זה, שכן היא התמודדה בתופעות דומות באתרים שונים "קבר דוד", "מערות אליהו" וכו'.

לאור זאת ממליץ אני להעביר את הפיקוח על החלק היהודי שבאתר לפיקוחה - כפי שנעשה הדבר בעבר ונמשך עד - היום לגבי קבר-רחל (הנמצא בתחום איו"ש) מטעמים דומים.

7. בשלב זה לא סילקתי את הריהוט שהוכנס ללא רשות וכן לא החלפתי את מנעול האתר.

8. אבקש הנחיותיכם והתיחסותכם.

ב ב ר כ ה ,

ll

שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל משרד הדתות

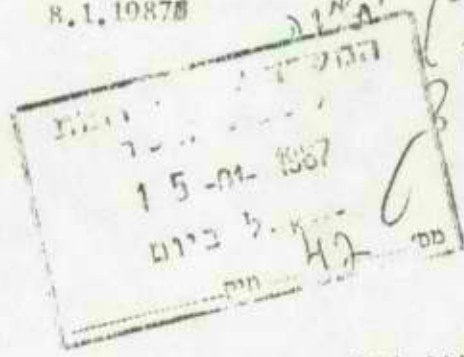
דובר משרד הדתות

סמנכ"ל משרד הדתות

מנהל המחלקה למקומות קדושים - משרד הדתות

כס"ד

ז' טבת תשמ"ז
8.1.1987

Handwritten notes at the top right, including a date '18.1.87' and some illegible text.

לכבוד
מר זרולין המר
שר הדתות
הכנסת
ירושלים
מכובדי,

הנדון: קבר שמואל הנביא ברמות - סדרי ארגון וכו'

הנני תושבת רמות ומזדמנת לא אחז לקבר הקדוש של הנביא שמואל לצערי נחבלתי בתופעה הגובלת בשערוריה לאחרונה: מדובר בקבוצת מחפלים גברים הבאים להתפלל בתפילת מנחה (מדובר במקרה שהיה ערב ראש חודש וחזר על עצמו גם היום) אותם גברים אינם מאפשרים לבשים להכנס ולהתפלל על יד הציונה הקדוש הם טוענים שרק כאשר יסלימו את תפילתם הם יאפשרו לבשים להכנס.

ברצוני לציין מספר עובדות: בכל הקברים הידועים לכולנו ישנו סדרן של משרד הדתות המשגיח על הסדר בכניסה והיציאה (לדוגמא: קבר רחל, קבר שמעון הצדיק וכו') בקבר שמואל הנביא אין סדרן ואין משגיח ר"ל. מיוו שם עובדי שבי"ר מפתח למסגד הוא סוגר את המקום בשעה 16.00. יצא לי להיות היום גם בקבר שמואל הנביא וגם בקבר שמעון הצדיק בו זמנית ונוכחתי בהבדל ההומי. כאשר בקבר שמעון הצדיק יצאו בקבר רחל אמנו ע"ה ושאר המקומות יש מקום שנשים יכולות לעמוד בו לא רחוק מהקבר ועומד סדרן ומשגיח שנשים לא הקופחנה כמו גם בקבר רחל אמנו כאמור. אבל לא כן הדבר בקבר שמואל הנביא שם "כל דעלים גבר" הייתי צריכה להתווכח ולהתחמק עם מס' גברים שלא אפשרו לי בשום אופן ולחברותי להכנס ולהתפלל בציון ולו גם נצד השני של הציון כנהוג בשאר הקברים שצינתי.

אינני מבינה מדוע לא מסדיר משרד הדתות בצורה מסודרת את המקום של קבר הנביא שמואל הקדוש. בודאי ידוע לכבודי כמה מסוגל ציון זה לעזור ואכן רבים פוקדים יותר ויותר את המקום. אנחנו נשות רמות באנו ברכב מיוחד (חשלום לפי שעה) ואותם מחפלים גברים טענו שנמתין עוד שעה עד שיגמרו. בשאלת השאלה מדוע לנו לא מגיע להיכנס במקום צדיק. אנו עקרות בית ברוכות ילדים זמננו יקר ויש לנו זכות להתפלל במקום זה כמו גם לגבריות.

אודה לכבוד השר אם יסדיר שבציון הנביא שמואל יתאפשר גם לבשים וגם לגבריות במקביל להתפלל כמו בקבר רחל אמנו. קבר שמעון הצדיק וכו' - יש מספיק מקום בחדר ומשני צידי הקבר לשני הצדדים.

כמו"כ היה כדאי שכבודו יתן דעתו שיהיה שומר ומשגיח (סדרן) יהודי במקום כמו בשאר המקומות. ואם אפשר לדאוג עוד ש: (א) האוטובוסים 35, 36, 37 שמגיעים לרמות די לא רחוק מהציון יגיעו עד לציון ממש במיוחד ערב ראש חודש כדי לאפשר גישה נוחה יותר לציון לאוכלוסיות היהודיות. וכמו-כן אם אפשר לדאוג שישופץ קטע הכביש האחרון במעלה לציון שהינו מאוד צד ואינו מאפשר תנועה נוחה דו-כיוונית מהציון ואיליו. הנני מודת בשם נשות רמות על התיחסות השר לבקשותנו וחשובתו אלינו ופעילות בנישאים הנ"ל בהמצעה חיובית בהקדם האפשרי למען הכלל.

כבוד רב
צילה ויס
רמות א'
ב' 7/39
ירושלים

Handwritten signature and number '02-868511'.

העתיק: עיריית ירושלים
חברת "אגד"
שר התחבורה, מר קורפו
חברת מע"ץ
ח"כ אברהם שפירא, הכנסת ירושלים.

הכנסת

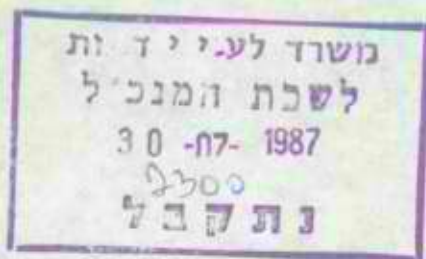
חבר הכנסת

אברהם ורדיגר

נ"ה, ר"ח מנחם-אב תשמ"ז

27 יולי 1987

לחבר
אברהם ורדיגר

לכבוד

מר זבולון אור-לב

מנכ"ל המשרד לעניני דתות

ירושלים

שלום רב,

תודה על מכתבך בענין קבר שמואל הנביא.

כמובן שאפנה למשרד הבטחון, אשר לפי דבריך הוא

האחראי על המנהל האזרחי ביו"ש.

בברכה,

אברהם ורדיגר - ח"כ

מדינת ישראל

משרד לעניני דתות
לשכה ראשית
ירושלים

תאריך: כ"ה, כ"ד תמוז תשמ"ז
21 ביולי 1987
מספר:

אל: כבוד השר, מר זבולון המר

שלום וברכה!

הנדון: גב' מרגלית זינאתי-פקיעין

לפי בקשתך, ערכתי סיור מיוחד בפקיעין, ונפגשתי עם גברת מרגלית זינאתי.

הבעיות ויחסי השכנות בין משפחת זינאתי ותושבים בכפר מוכרים לנו היטב ומקורב, מזה מספר שנים ואני נדהם לראות התנפלות בתלונות שונות ומשונות, מכיוונים שונים, תוך מתן פירסומת ורעש, כולל פניות אל פרקליטות המדינה.

ברצוני לציין, מה שבדאי ידוע כבר לכב' השר, כי משפחת זינאתי, הינה עפ"י המסורת, המשפחה העתיקה היחידה ביישוב היהודי פקיעין, מאז ימי בית שני, ומסמלת את הקשר הרצוף של היישוב היהודי בארץ ישראל לכל דורותיו.

משפחת זינאתי, היא היחידה שלא נטשה את פקיעין מעולם, ואף שבתקופת המאורעות תרצ"ו-תרצ"ט (1936-39) עזבו משפחות יהודיות את הכפר, נותרה המשפחה בביתה, והמשיכה במסורת הקדושה של השמירה על המקומות הקדושים עתיקי היום.

הנשיא המנוח יצחק בן צבי ז"ל, חוקר ידוע של תולדות עם ישראל מינה את המשפחה, כשומרים ומופקדים על האתרים הקדושים היהודיים בכפר פקיעין.

היום לאחר שראש המשפחה ר' יוסף זינאתי ז"ל הלך לעולמו, נותרה האם מרת מזל תחי' ישישה וחולנית ביחד עם בתה מרגלית הסועדת אותה ומטפלת בה.

כמובן, שמשרד הדתות כשקבל לידיו את הטפול במקומות הקדושים, המשיך במסורת של סיוע ועזרה למשפחה, והם ממשיכים מטעמנו בשמירה ופקוח

מדינת ישראל

משרד לעניני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

תאריך:

מספר:

...2..

על המקומות הקדושים היהודיים בפקיעין.

בפקיעין מצוי בית עלמין יהודי עתיק יומין, והמועצה המקומית מנסה במשך כל הזמן להשתלט על חלק מן השטח, ולשימוש בו לצרכי הכפר.

כמובן, שמשרדנו התנגד נמרצות וממשיך בכך גם עתה, והעניין מצוי בטפול משפטי מזה שנים רבות.

בתוך שטח בית הקברות, הצליחה משום מה משפחה דרוזית אחת, להקים לעצמה מבנה קטן כאחוזת קבר משפחתי, ובדיעבד, ובשל הרגישות המיוחדת הוחלט בשעתו, במשרדנו להשאיר את המצב כפי שהוא, אך הובהר לכל הגורמים כי אנו מתנגדים להרחבת הקבר המשפחתי או לחריגה מהקיים.

לפני כשנתיים נפל חייל בן אותה המשפחה במילוי תפקידו והמשפחה ביקשה לנצל את ההזדמנות ואת הרגישות המרובה, לשם השתלטות על שטח גדול מבית העלמין, על ידי יישור הקרקע ושינויים טופוגרפיים בשטח ובסביבה.

המשרד התנגד לנושא, ואף נמסרה תלונה למשטרה, והמצב הוחזר לקדמותו.

הפקוח השמירה והטפול בנושא, נעשו ע"י גברת מרגלית זינאתי, ומאז החלו תושבים בכפר להתנכל למשפחה, ולהטריד אותם.

כפי שציינתי לעיל, בקרתי במקום ולהלן פרטי התרשמותי:

- (1) גב' מרגלית זינאתי מכחישה ובתוקף את התלונות, כאלו יש בבעלותה מסעדה או שהיא שותפה במסעדה כלשהי.
- (2) גברת זינאתי מזימה בתוקף לטענות על הפניית מבקרים למסעדה זו או אחרת בכפר.
- (3) מרגלית זינאתי, מכחישה נמרצות את ההשמצות והטענות כאילו היא (הבודדת והחלושה) המסוגלת להסית נגד עדה שלמה.
- (4) המלינים לא טרחו לשלוח למשרדנו את התלונות לתגובה או לטיפול ולמרות זאת הם משמיצים אותה כעובדת מדינה.

לסיכום: התרשמותי היא כי יש כאן מגמה מכוונת ומודרכת של מס' תושבים במקום שהיו מעונינים להיפטר ממשפחה יהודית יחידה המתגוררת בקרבם, במטרה להשתלט על שטח בית העלמין, ולדעת על המשרד, להגיש את כל הסיוע המשפטי והגיבוי המסור למשפחה מפוארת עתיקה ואמידה זו.

הדבר יהווה תרומה חשובה ביותר לשימור המסורת של השמירה על המקומות הקדושים בארץ ישראל.

הצעתי לתשובה למכתבים של 2 חברי הכנסת, היא כדלקמן:

- (1) למשפחת זינאטי מסורת מזה דורות כשומרת על המקומות הקדושים היהודיים, בפיקעין העתיקה.
- (2) משרד הדתות שבע רצון מהאחזקה והשמירה על האתרים הקדושים, בידי המשפחה.
- (3) משרד הדתות מוכן מצדו אם יתבקש לכך, לבדוק את מערכת היחסים הרגילה בין בני משפחת זינאטי, למס' משפחות אחרות בכפר ולהגיש את שירותיו הטובים, לפיוס ולהרגעת המתח.
- (4) משרד הדתות לא קיבל שום תלונה בכתב או בע"פ, מחגורטים המעורבים בסכסוך, ע"מ שנוכל לברר את מהות הבעיות.
- (5) ממכתבי חברי הכנסת עולה, כי העניין הוא בבחינת "סוב יודיצה" ועל כן אין המשרד יכול להתערב כרגע בפרשה.

ב ב ר כ ה,

מ. זליקוביץ

מנהל המחלקה למקומות קדו

העתק/ מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו

מר צ. גרמי, ממנכ"ל

מר ח. חפץ, יועץ משפטי משרדנו

מר בן עמי, סגן יועץ משפטי

מר מ. אייכלר, אחראי על קבר רשב"י ונציגנו בצפון

ב"ה, כ"ג תמוז תשמ"ז
20 ביולי 1987

מחצית
למחצית

לכבוד
מר יגאל ביבי
ראש העיר
ס ב ר י ה

שלום וברכה!

הנדון: מבנה על יד קבר הרמב"ם-טבריה
סימוכין: מכתבך למנכ"ל משרדנו מר ז. אורלב מס' שו/17/49 מ-26.6.87

מכתבך שבסימוכין, הועבר ע"י המנכ"ל לטיפול ולמענה.

בהזמנות הקרובה, נסייר במקום ביחד עם הסמנכ"ל מר צ. גרמי, על מנת
לבדוק את הנושא מקרוב, כשטח.

כמובן, שעל המועד המדויק של הסיור, נודיעך בעוד מועד.

בכבודך,

מ. זליקוביץ

מנהל המח' למקומות קדושים

העקף: מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו
מר צ. גרמי, סמנכ"ל

מד ינת ישר אל
משרד לעניני דתות

ב"ה, ט"ו בתמוז תשמ"ז
12 ביולי 1987

המנהל הכללי

לכבוד
חה"כ הרב אברהם ורדיגר
הכנסת
ירושלים

שלום וברכה,

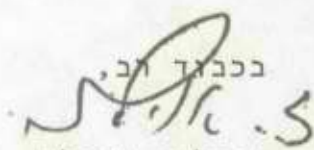
מכתבך אל כב' השר מר זבולון המר, בענין קבר שמואל הנביא הועבר אלי.

מאחר וקבר שמואל הנביא (נבי סמואל) נמצא באיזור יו"ש - הגורם האחראי לטיפול באתר הוא המינהל האזרחי ליהודה ושומרון ולא המשרד לעניני דתות.

אשר על כך, יש להפנות המכתב לשר הבטחון שהוא הממונה על מערכת המינהל האזרחי.

אין זה נכון שנציג משרדנו (קמ"ט דתות) אינו משתף פעולה בענין, אלא שהוא הצביע על מספר בעיות מנהליות שיש לפתור לפני ביצוע השיפורים ובכלל זה על חובת התיאום עם המינהל האזרחי האחראי גם על האתר.

אני מקווה שהדברים יסודרו לטובת הכלל.

בכבוד רב,

זבולון אורלב
המנהל הכללי

התאריך	אל: מנכ"ל - מר אורלך
חוק מס'	מאת: קהל דגות איש - ש. האדויר

הנדון: פניה של חב' ורצ'ר - קבר שאינל חנניא (נל' סמואל)

1. לכסול הק'ר המכיל אל"י !
2. הצגה למעשה בנה:
- ב' מאור וקבר שמואל - הנכיא (נל' סמואל)
- מחצא קא'ש. הי' הקורם האחריו לסיכול
- כאתר זה הנו - המנהל האזרחי לעבודה
- ושמרון ולאו מסדר הצגות.
- א' לכך כנאי היה להצגות המכיל
- לטר הנסחון האחריו למחברת ~~המנהל~~ האזרחי.
3. בעבור לך שלחתי אליך מספר מכתבים
- הדוסקים ידעיות שסיכר פיתוח האתר הנל
- הצג צילום ^{המנהל} ~~המנהל~~ הדוסק כנראה לאור
- המוצרי המכילן של חב' ורצ'ר.
- קצרה
- המחוקר שמואל

Minister of Religious Affairs

יני דתות

ב"ה, כ' סיון תשמ"ז
17 ביוני 1987

לכבוד
חכ'
הרב אברהם ורדיגר
הכנסת
ירושלים

שלום רב,

קבלתי את מכתבך וקראתי בו בעיון רב,
ותודה על הפגית השומת - לבי!

בקשתי ממנכ"ל המשרד מר אורלב סילמד את
הדברים וישיב לך בטישטין ובהקדם.

בברכה,
מר
זבולון המר

למחצית ארבע
ד"ר

למחצית ארבע
ד"ר

הד"ר יעקב מנחם - יעקב

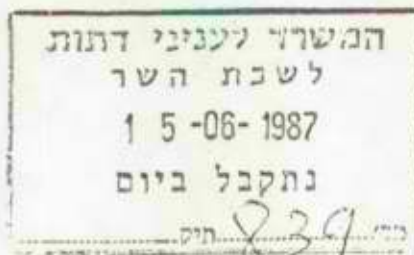

הכנסת

חבר הכנסת

אברהם ורדיגר

ב"ה, י"א סיון תשמ"ז
8 יוני 1987

לכבוד

מר זבולון המר

השר לעניני דתות

ירושלים

ידידי,

הנדון: קבר שמואל הנביא

נודע לי שיהודי, תייר מארה"ב, הגר בירושלים, לאחר שביקר בקבר שמואל הנביא וראה את העזובה וההזנחה בחלקת הקבר וסביבתה החליט לשפץ את המקום בהשקעתו הפרטית וכך את הגישה למקום, בכדי לאפשר למבקרים הרבים להנות מן המקום.

הנ"ל פנה באמצעות ידידים לרשויות המוסמכות ונדחה בלך ושב. אח"כ פנה למוכתר הערבי במקום, קבל את הסכמתו ואת הסכמת הוואקף המוסלמי, לשפץ את חלקת הקבר - על חשבוננו.

משום מה, כפי שנמסר לי - נציגי המשרד לעניני דתות אינם משתפים פעולה, מסיבות שאינן מובנות לי, והמוכתר מעכב את המשך העבודות - שכבר התחילו בהן - בטענה איך משרדך מרשה זאת.

אודה לך מאד אם תואיל לבדוק את הנושא ולהודיעני אם נכון הדבר - ומדוע בכלל לאחר 20 שנות שחרור ירושלים ואזור קבר שמואל הנביא - המקום אינו זוכה לטיפול נאות מטעם משרדך, כפי שזה נהוג לגבי המקומות הקדושים האחרים - העומדים לרשות המבקרים והמתפללים.

בברכה,
אברהם ורדיגר - ח"כ

כ"ו אייר תשמ"ז

25.5.87

2801/ת

ס. רח"א
רע"ן מ"ש
מושל נפה רמאללה
רע"ן תשת"מ
יועצ"ש

מנדון : דרך כורכר שנסללה לקבר שמואל-חנביא - כיוונית מרעית

1. בביקורי מיום ה-25.5.87, בקבר שמואל-חנביא, השתבר לי להפתעתי כי הדרך לאתר שומרת באמצעות כורכר.
לשאלתי את מוכתר הכפר שהינו גט חסומר טסעמי, מי ביצע אתיקון הנ"ל, מודיעני כי חסיד מארח"ב שאת שמו אינו יודע נתן לו 750 דולר, על-מנת שיבטיח בבורקר את הדרך לאתר. (המוכתר טען כי פעם הגיע החסיד הנ"ל בלוויית הסוחר עינב).
המוכתר ביצע את העבודה ביום השבת האחרון.
מודעתי לו כי לא יוסיף לעשות כל פעולה ללא קבלת אישור המינהל האזרחי.
לפענתי, המכוון האיש הנ"ל לחציב גם בית שימוש לרגלי האתר ולזאת את דרך הכורכר.
2. לפני מספר שבועות פנה אלי טלמונית, אדט שאמר לי כי דודו, הייר מארח"ב, שביקר באתר והתאכזב מהזוהר החיצונית, רוצה לתרום לשיפור הזוהר. מודעתי לו כי המטריות לאתר הינה שלנו והשיפור שיתבצע בצורה ממוסדת, התעכב מסיבות חוקיות פוליטיות, על כן לא נוכל להתענות לבקשתו.
מאחר וסיחות העין אלה מקבל אני לא בטעם תרומה לגבי אתרים שונים, לא יחסתי לסיחת זו מסיבות.
יחכן שיש קשר בין ביצוע העבודה הנ"ל לאותה סיחה.
3. לידיעתכם.

ב כ ר כ ה

שמואל המבורגר
קמ"ש דמות

חוקק : הנכ"ל - משרד הדתות
מברה המסלחית להיירות - מנהל אגף המכנון.

YESHIVAH
RABBI SHIMON BAR YOCHAI
TO COLLELUT SEFARADIM
OF SAFAD AND MERON
TEL. 067-31047, P.O.B. 63, SAFAD - ISRAEL

ישיבת
התנא הקדוש
רבי שמעון בר יוחאי זי"ע
לכוללות הספרדים בצפת ומירון
טלפון 067-31047 ת.ד. 63 צפת-ישראל

י"ב חמוז תשמ"ז
9 ביולי 1987

לכבוד,
מר מ. זליקוביץ
מנהל המחלקה למקומות קדושים
המשרד לעניני דתות
ירושלים

שלום וכטו"ס!

בתשובה למכתבו מיום י' סיון דנא ברצוני להבהיר שכל מסרתי ושאיפתי היא למצוא דרך שתחא מקובלת ע"י שני הצדדים מתוך רצון להרבות שלום והבנה הדדית ולמנוע חיכוכים מיותרים שאינם לכבוד האתרא קדישא.

ולכן הצעתי כי בשלב זה יפתח המעבר שבצד המערבי של האולם ויבנה קיר הפרדה ושער ברזל שיפריד בין החצר לבין הכניסה של האגף החדש של הישיבה, אני מאמין ומשוכנע שזהו הפתרון הטוב והרצוי לפי שעה מכל הבחינות.

באשר לשאלה העקרונית אני מוכן לבוא בדברים עם ראשי ההקדש מתוך תקווה שתמצא נוסחה שתחא מקובלת ע"י שני הצדדים וד' יעזרנו על דבר כבוד שמו ולא תצא תקלה מתחת ידינו אמן.

בבה"כ התורה וברגשי כבוד,

הרב אברהם זמיר
ראש הכולל.

העתק:
מר ז. אורלב מנכ"ל ✓
מר דוד דיין נציג האפוסטרופוסים.
מר צ. גרמי סמנכ"ל.
מר מ. אייכלר, אחראי על ק. רשב"י מירון.

דוד דיין

פרוטוקול

מישיבה שהתקיימה בלשכת המנכ"ל ביום ששי כ"ט סיוון תשמ"ז (26.6.87)

השתתפו: מר ז. אורלב, המנהל הכללי
מר צ. גרמי, סמנכ"ל
מר ש. שקדי, קצין תקציבים
מר מ. זליקוביץ, מנהל המח' למקומות קדושים

נושא הישיבה: בעית תקציב המחלקה ובעיקר סעיפי פתוח מקומות קדושים.

הפגישה זומנה, לפי בקשת המחלקה למקומות קדושים לאחר חילופי מכתבים בנושא.

לאחר דיון וחסבריהם התבטאו לנוכחים כי נצולת התקציב (למרות ההגדלה) והצורך בכיסוי התחייבויות כספיות משנים קודמות ועלות ההכנות וארגון מבצע ל"ג בעומר תשמ"ז במירון, גרמו לכך שהמחלקה נותרה ללא תקציב פיתוח.

לפי התחשיב, הוצאות חשיפת הכותל, ממתכמים בכ-40 אלף ש"ח לחודש, דהיינו: מדובר בסכום כ-400 אלף ש"ח עד סוף שנת הכספים הנוכחית (מרץ 1988), וכנוסף לכך, יש לנו התחייבויות ואומדנים בשיעור של כ-400 אלף ש"ח, לעבודות פתוח במקומות קדושים שונים, סך הכל יש צורך לקחת בחשבון שצרכי המחלקה, בסעיפי הפתוח בשנת התקציב העכשווי מחייבים "שריוון" של כ-800 אלף ש"ח.

באשר לתקציב האחזקה השוטפת, המצב קשה ביותר, ויש צורך חיוני לדאוג לתקציב מתאים, בהתאם לצרכים של כל אתר, לשם המשך תפעול ותחזוק תקין וחיוני.

המנהל הכללי, מר ז. אורלב סיכם את הדיון כדלקמן:

- 1) קצין התקציבים מר ש. שקדי ידאג להעביר בשלב זה, לסעיף הפתוח של המחלקה סכום של 150 אלף ש"ח המיועד לעבודות פתוח חיוניות במקומות קדושים שונים (לא כולל עבודות חשיפת הכותל).

...2..

(2) לגבי תקציב לחמשך חשיפת הכותל, על מינהלת הכותל, לדאוג לגייס תקציבים מתאימים מתרומות, ולחילופין, עלינו לפנות למשרד האוצר, בבקשה לתקציב מיוחד לשם כך.

(3) לגבי תקציב האחזקה השוטפת: סוכם כי מנהל המחלקה, יבדוק ביחד עם קצין התקציבים את הסעיפים השונים במגמה לאפשר המשך תפעול ואחזקה שוטפת של המקומות הקדושים.

דשם: מ. זליקוביץ

אפרים שילה

פרויקט משותף נחל קדרון - עמק יהושפט
 =. =. =. =. =. =. =. =. =. =. =. =. =. =. =. =.

סיכום ישיבה מיום יט' סיוון תשמ"ז, 16 ביוני 1987

על סדר היום

1. דיווח אדריכל ה. שוקן בנושאי התכנון.
2. עבודת הועדה.

לסעיף 1

אדריכל ה. שוקן הציג סקיצה רעיונית של אדריכל ש. אהרונסון ובה רעיונות על שבילים מחברים מיד אבשלום לאורך הכביש ההרוס וממנו לאורך חומת גן המנזר לכביש שער אשפות. פרק עמק גיא בן הינום עומד להתבצע על פי תכנית אדריכל נ. אנג'ל על ידי הקק"ל.

טרם נקבע תחום הפרויקט.

במשך השנים הוזמנו עבודות תכנון מאת האדריכלים:

- ש. אהרונסון, איזור יד אבשלום והחבור לכביש שער האשפות.
- י. רחמימוב, כביש שער אשפות, שער אריות והמצפים לאורכם.
- נ. מלצר, שבילים מחברים עיר דוד והקדרון.
- י. שילוני, תכנית מתאר לסילואן.
- נ. אנג'ל, עמק גיא בן הינום על המדרונות משני עבריו.

ס ו כ ס

- א. הישיבה הבאה תתקיים ב-30 ליוני בשעה 11.00 במשרד החברה לפתוח מזרח ירושלים, אליהו יוזמן אדריכל ש. אהרונסון.
- ב. אדריכל ה. שוקן יקבע פגישות מקדימות עם מתכננים מתוך הרשימה דלעיל, בהשתתפות יו"ר הפרויקט ומר י. יעקבי.

ג. יבדק באיזו מידה קוימו מגעים עם חברת "אתרא קדישא". המגמה היא לשתף חברה זו בשלבים מוקדמים על מנת למנוע חכוכים באיזור רגיש זה.

ד. כל החומר והברורים שנעשו בעבר ורלוונטים לתכנון הכולל של האיזור ירוכז וימוין על מנת לחסוך כפל עבודה.

לסעיף 2

סדרי העבודה של הנהלת הפרויקט ידונו באחת הישיבות הבאות.

ההנהלה רשמה לפניה את בקשת אדריכל ד. קסוטו כי החלק המקצועי-תכנוני של הפרויקט ילווה באופן קבוע על ידי שני האדריכלים שבהנהלה.

רשם: א. שילה

העתק: למשתתפים

מח' (כ)

השדד לעניני דתות
לשכת המנהל
18-06-1987
נחלק ב"ד

שבת מירון

לכבוד יומא דהילולא של הגה"ק שר בית החור
מרן בעל עטרת צבי מזידיטשוב זצלה"ה

י"א תמוז

מאורגן ע"י ישיבת אמרי יוסף ספינקא בירושלם
מיסודו של כ"ק אדמו"ר הגה"צ רבי יוסף מאיר כהנא זצוק"ל
מספינקא

בנשיאות בנו אדמו"ר הרה"צ רבי מרדכי דוד שליט"א
רחוב סלנט 16 ת.ד. 5060 טלפון 240914

בית ירושלם דהו אייר ה'תשמ"ז

מח' (כ)

השדד לעניני דתות
לשכת המנהל
15-06-1987
נחלק ב"ד

ה ע ת ק

לרום מעלה כבוד ידידינו
החשובים הנכבדים מאוד בעלים
ה"ה ראשי ומנהלי משרד הדתות
המחלקה למקומות הקדושים,
לידי הר"ר משה זליקוביץ הי"ו.

ר.מ.נ.

שלום רב!

הננו לבקשכם כי לאור ההצלחה הגדולה בשנים שעברו, בדעתינו בעז"ה גם השנה לעלות
ולשבות באתרא קדישא מירון בש"ק שלפני הילולת בעל ה'עטרת צבי" מזידיטשוב זיע"א.

אי"ה השנה זה יחול בש"ק פרשת חוקת (ז' תמוז), שבו נעלה אי"ה כאלף איש מכל חלקי הארץ
בראשון נשיאנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מספינקא - ירושלים.

ביחד עם תודתנו הלבביות על השנים שעברו הננו מתכבדים לבקש ממע"כ גם השנה שיאפשר לנו
להשתמש בכל הדברים הצריכים, כגון: מקוה חמה, מטבח, חדרי שנה, חדר אוכל, וכל האביזרים, כדי
שההצלחה תהיה על צד היותר טוב לכבוד ולתפארת, כמו כן להקצות לנו הקצבה מיוחדת לסמדרים
המיוחדים אשר בוודאי ידוע למע"כ שליט"א כרוכה בזה הוצאה רבה, לכן בקשתנו ממע"כ להשתתף
בהוצאותינו ולהעניק לנו את האפשרות לסדר את השבת כדבעי.

קבלו נא את ברכותינו הלבביות, שבזכות התנא האלוקי, ובזכות תפילותה רבים תזכו למשיך
במפעליכם הברוכים והרבות צדקה וחסד, ותזכו לשנים רבות בטוב ובבעימים, ולראות בגאון
של ישראל במהרה בימינו אמן.

החותמים

בכל הדרת הכבוד

וברב תודות מראש

ה ו ע ד

העתק: הרב זבולון אור-לב מנכ"ל משרד הדתות.

אור-לב

שבת מירון

לכבוד יומא דהילולא של הגה"ק שר בית הזוהר
מרן בעל עטרת צבי מזידיטשוב זצלה"ה

י"א תמוז

מאורגן ע"י ישיבת אמרי יוסף ספינקא בירושלם
מיסודו של כ"ק אדמו"ר הגה"צ רבי יוסף מאיר כהנא זצוק"ל
מספינקא

בנשיאות בנו אדמו"ר הרה"צ רבי מרדכי דוד שליט"א

טלפון 240914

ת.ד. 5060

רחוב סלנט 16

בית ירושלם דיו. אינר ה' תשמ"ז

ה
ע
ת
ק

לרום מעלת כבוד ידידינו
החשובים הנכבדים מאוד נעלים
ה"ה ראשי ומנהלי משרד הדתות
המחלקה למקומות הקדושים
לידי מר משה זליקוביץ הי"ו,

ר.מ.נ.

שלום רב!

הננו לבקשכם כי לאור ההצלחה הגדולה בשנים שעברו, בדעתינו בעז"ה גם השנה לעלות
ולשבות באתרא קדישא מירון בש"ק שלפני הילולת בעל ה"עטרת צבי" מזידיטשוב זיע"א.

אי"ה השנה זה יחול בש"ק פרשת חוקת (ז' תמוז), שבו נעלה אי"ה כאלף איש מכל חלקי הארץ
בראשות נשיאנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מספינקא"א = ירושלים.

ביחד עם תודתנו הלבבית על השנים שעברו הננו מתכבדים לבקש ממע"כ גם השנה שיאפשר לנו
להשתמש בכל הדברים הצריכים, כגון: מקוה חמה, מטבח, חדרי שנה, חדר אוכל, וכל האביזרים,
כדי שההצלחה תהיה על צד היותר טוב לכבוד ולתפארת, כמו כן להקצות לנו הקצבה מיוחדת לסידורים
המיוחדים אשר בוודאי ידוע למע"כ שליט"א כרוכה בזה הוצאה רבה, לכן בקשתנו ממע"כ להשתתף
בהוצאותינו ולהעניק לנו את האפשרות לסדר את השבת כדבעי.

תקוותינו חזקה שתיענו בחיוב וככבוד לבקשתינו, ותעשו כל שביכולתכם לעזור לביצוע
המשימה הק' בשלימות כראוי וכיאות.

קבלו נא את ברכתנו הלבבית! שבזכות התנא האלוקי, ובזכות תפילת הרבים תזכו להמשיך
במפעליכם הברוכים להרבות צדקה וחסד, ותזכו לשנים רבות בטוב ובנעימים, ולראות בגאולתן
של ישראל במהרה בימינו אמן.

החותמים

בכל הדת הכבוד

וברכ תודות מראש

ה ו ע ד

העתק: מוה"ר מר זבולון המר שר הדתות.

מדינת ישראל

מחלקה לקבורה

משרד לעניני דתות
לשכה ראשית
ירושלים

תאריך: ב"ה, י"א סיון תשמ"ד
8.6.87

מספר:

לכבוד
מר זבולון אור-לב
המנהל הכללי

מכובדי,

רצ"ב פרוטוקול משיבת צוות ההיגוי בנושא שפוץ
וגדור בתי"ע העתיקים. בזכות המצוה תבורכו
בכל מילי דמיטב.

לתשומת לבכם.

נא להעביר את חקיקת העתיקות

בברכה,
דעליג ברורמן
מנהל המחלקה

משרד לעניני דתות
לשכת המנכ"ל
7-06-1987

נ ת פ ק ב ל

SECRET

U.S. AIR FORCE

MEMORANDUM

TO :

FROM :

DATE :

SUBJECT :

1. SUMMARY

2. DISCUSSION

3. CONCLUSIONS

4. RECOMMENDATIONS

5. REFERENCES

6. ATTACHMENTS

7. DISTRIBUTION

מדינת ישראל

מחלקה לקבורה

משרד לענייני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

בט"ד

בישיבה שהוקיימה ביום א' ג' בסיון תשמ"ז (31.5.87)

בלשכת סגן המנהל הכללי, מר ציון גרמי, כשהופך יו"ר

חברת קדישא ת"א, מר י. ארליך ונתמ"ט מנהל המחלקה

לענייני קבורה

2 ע 2 ב - דרכ גלמסטיין ומר בני הטח שהודיעו על כך.

בהמשך הדיונים שכבר ישבו אצל המנכ"ל מר זבולון אור-לב וכן 2 ישיבות בחב"ק ת"א בענין עזרתם של חברות הקדישא הגדולות בארץ, לשפץ ולגבד את בתי הקברות העתיקים שאין עליהן בעלות ואינם בתפקוד של קבורה.

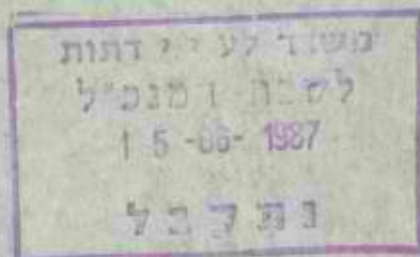
הובאה החצעה ע"י הח"מ בדבר חלוקת הפרויקטים ודיונים להלן לידי חברות הקדישא הגדולות:

1. ביה"ע העתיק "כצפת" - יטופל ע"י חב"ק ת"א.
2. ביה"ע העתיק "סמבוסקי" - בוד-הזיתים ירושלים, וכן ביה"ע ע"י ביה"ח "וואלך" לשעבר ב-ט, יטופל ע"י חב"ק הכללית (ערושים) ירושלים וע"י חב"ק הספרדית ירושלים.
3. ביה"ע העתיק "בוד-הזיתים" ירושלים במורד העופל וכן חלקת "צדיים" וביה"ע העתיק במורד "הכפר-טילואן" - יטופל ע"י חב"ק הכללית, "קהילת ירושלים".
4. ביה"ע העתיק בעכו "ד-גפולואן" וכן ביה"ע העתיק ברחוב יפו במרכז חיפה - יטופל ע"י חב"ק הגדולה - חיפה.
5. ביה"ע העתיק ע"י בני-חמה בטבריה, יטופל ע"י חב"ק טבריה.
6. ביה"ע הישן "שד-מנשה" ו"טבריה" - יטופל ע"י חב"ק נתניה.
7. ביה"ע העתיק ב"חברון" - יטופל ע"י חב"ק "רחובות".
8. ביה"ע העתיק "במקיעין" וב"עזה" - וכן "כפר-יסיף" - יטופל ע"י חב"ק שח-תקוה.

ההצעות האלו הועלו ע"י הח"מ ואשרי דיון קצר הוחלט על דעת המנכ"ל מר גרמי וע"י מר ארליך שנעביר את ההצעה לכל חב"ק הגדולות חברי הוועדה לשם קבלת אשור מוסדותיהם.

כמו"כ הוצע שבקרוב בעז"ה נגיש גם הצעת תקציב לכל אלו מן הקטנות ודיונים לעיל, לשם השלמת הפעולות הברוכות. למען שפוך בתי"ע העתיקים לכבוד החיים והמתים כאחד.

ר ש ט - זעליג ברוורמן, מנהל המחלקה לשרותי קבורה בארץ.

ב"ה, י' סיוון תשמ"ז
7 ביוני 1987

לכבוד
הרב זמיר
ראש הכולל בקבר רשב"י של העדה הספרדית

שלום וברכה

הנדון: המעבר מאולם קבר רשב"י לאולם הכולל

בהמשך לשיחתנו בער"ה סיוון תשמ"ז (28.6.87) הריני מעלה בכתב את פרטי הסיכום:

(א) עלינו להגיע לידי הסדר מכובד ומקובל על 2 הצדדים, כפי שראוי לאתר הקדוש והיקר לכולנו, ועל מנת לשמור על קדושת המקום, וזאת על פי פסק הבוררות של הרב עזרא בצרי.

(ב) כאמור פסק הבוררות של הרב בצרי, אומר שיש לפתוח מעבר אחד מאולם הקבר לאולם הישיבה.

(ג) בסיכום בינינו, החלטנו לבצע את הבוררות כדלקמן:

- (1) שלב ראשון: - משרד הדתות יפתח את הדלת מאולם הקבר ל"חדר הזוהר" המוביל לכניסה לאולם הכולל ובמקביל נסגור (ללא מנעול) 3 דלתות הזזה מ"חדר הזוהר" לבית המדרש, וזאת כדי שגשמים לא יוכלו להכנס לבית המדרש של החסידים כדי למנוע התנששויות וחתמרמויות עם החסידים.
  - (2) בשלב שני: - המשרד יבנה קיר מבלוקים ב"אולם הקטן" בצורת ך (כף סופית) ולאחר מכן נפתח את דלת הזכוכית מאולם הקבר לאולם הכולל, דרך הדלת בו נמצא היום הפריז'ידר של הישיבה.
  - (3) מייד לאחר מכן יסגור הכולל דלת המובילה מהכולל לחדר הזוהר" וחמשרד יסגור את הדלת המובילה מ"חדר הזוהר" אל האולם הגדול, וזאת כדי למנוע חיכוכים עם המתפללים בבית המדרש שהכניסה לגברים בלבד.
- אנו מקווים כי הפתרון האמור לעיל יבוצע בצורה מכובדת וראויה לקדושת המקום.

בכבוד רב,

העתק: מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו

מר צ. גרמין סמנכ"ל

הרב דוד דיין, יו"ר האפוטרופסות

מר מ. אייכלר, אחראי על ק. רשב"י מירון

מ. זליקוביץ

מנהל חמח' למקומות קדושים

מקובל

ג' סיון תשמ"ז

31.5.87

סיכום מפגישה שהתקיימה בלשכת המנכ"ל

ביום שלישי, כט' ניסן תשמ"ז (28.4.87)

השתתפו: מר זבולון אורלב-מנכ"ל המשרד

מר ציון גרמי-סמנכ"ל המשרד

דר' ח. חפץ

מר מ. בן-עמי

הרב דוד דיין-רב העיר צפת { נציגי ההקדש
הרב אברהם חזן }

מר דוד בוחניק-המחלקה המונציפלית

התקיים דיון מסביב להסכם שבין ההקדש לבין המשרד והועלו בעיות תקציביות ותיקונים של מקומות ההקדש במקום, וכן יישום ההסכם וחידושו.

אחר דיון סוכם;

- (א) נציגי ההקדש יגישו את הערותיהם לגבי ההסכם הקיים אל המנהל הכללי של המשרד לא יאוחר מאשר חודש וחצי מהיום, היינו טו' בסיון תשמ"ז.
- (ב) נציגי משרד הדתות יתנו את תשובותיהם להערות אלו לא יאוחר מאשר חודש, ימים מיום קבלתם.
- (ג) בהסכם יוכנס סעיף מיוחד הקובע כי המכריעים בפרוש ההסכם ובחלוקי הדעות לגביו יהיו כבוד הראשון לציון הרב הראשי לישראל הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א והמנהל הכללי של משרד הדתות.
- (ד) השלמת המשא ומתן עד לחתימת ההסכם יהיה לא יאוחר מאשר חודש ימים מיום קבלת תשובות ע"י נציגי משרד הדתות.

מ

בס"ד

ג' בסיון תשמ"ז
31 במאי 1987

לכבוד
ח"כ דב שילנסקי
יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה
הכנסת
ירושלים

שלום רב,

מכתבך לשר לענייני דתות מיום כי באייר הושמ"ז הועבר אלי.

אף אנו סבורים כי התנאים הפיסיים בקבר הרשב"י אינם הולמים מקום
קדוש וראוי לשפרט ולתקנם.

אנו נמצאים בעיצומם של דיונים עם משרד הסכונ לגיבוש תכנית פיתוח
כוללת למקום ונקודת שנוכל להשלימה ולבצעה עד ל"ג בעומר התשמ"ח.

בכבוד רב,

זבולון אורלב
המנהל הכללי

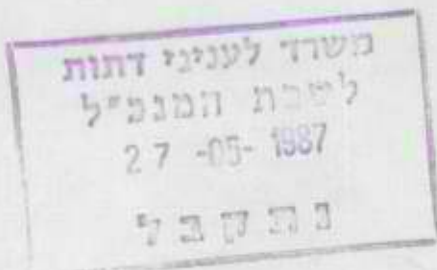
העתק: השר לענייני דתות

Minister of Religious Affairs

השר לעניני דתות

כ"ה, כח' אייר תשמ"ז
24 במאי 1987

לכבוד
ח"כ זב שלנסקי
הכנסת
ירושלים

שלום רב,

קבלתי את מכתבך ואני מודה לך על הפניה
תשומת ליבי לנושא.

בקשתי את מנכ"ל המשרד מר אורלב ללמוד
את תבואה ועפ"ז נראה כיצד נפעל.

בברכה,

ד"ר זבולון שמר

ד"ר זבולון שמר

הכנסת

ירושלים, כ' באייר התשמ"ז

19 במאי 1987

לכבוד

שר הדתות

מר זבולון המר

מכובדי,

יחד עם חברי ועמיתי ח"כ עובדיה עלי ביקרתי משך שעות הלילה של ערב ל"ג בעומר בהר-מירון. עברנו מאוהל לאוהל, ראינו ובדקנו הכל מקרוב, וכפי שהתרשמנו עמוקות מהיהודים הטובים אותם פגשנו שם, התאכזבנו מהתנאים במקום ובפרט הסניטרים.

אני חושב שיהיה זה נכון לחת כבר הוראה להתחיל בפעולה סניטאציה נאותה (כולל מקלחות), מים וחשמל על-מנת שאם ירצה השם בשנה הבאה כשהיהודים יעלו למירון להשתטח על קברות הצדיקים, ימצאו שם סידורים נאותים.

בכבוד רב,

ח"כ עובדיה עלי

העחק: ח"כ עובדיה עלי

מדינת ישראל

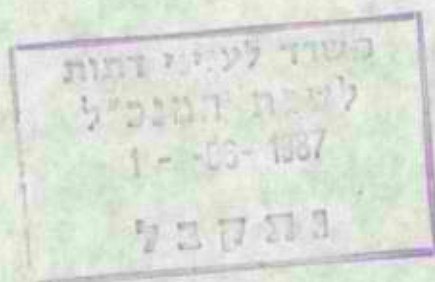
משרד לעניני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

תאריך: ב"ה, א' סיוון תשמ"ז
29 במאי 1987

מספר:

אל: מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו

שלום וברכה!

הנדון: שיקום בית העלמין היהודי העתיק בצפת

בזמנו העברתי אליך מכתב מהרב זאב ברלין, בנושא שקום בית העלמין העתיק בצפת, ע"י השתתפות שוות ערך בין תורם ומשרד הדתות.

ברך זאב ברלין, שלח אלי תזכורת המצורפת בזה, ומעלה מחדש את הצעתו, תוך בקשת התייחסות משרדנו.

אבקש חוו"ד בעניין.

בברכה,

מ. זליקוביץ

מנהל המח' למקומות קדושים

העתק: מר צ. גרמי, סמנכ"ל

134
מ. זליקוביץ
מנהל המח' למקומות קדושים

דס

י"ד א"ה תשל"ז

אברהם משה זאקוואל

מנהל מחלקת מקומות קדושים דת"ת

א.מ.י.

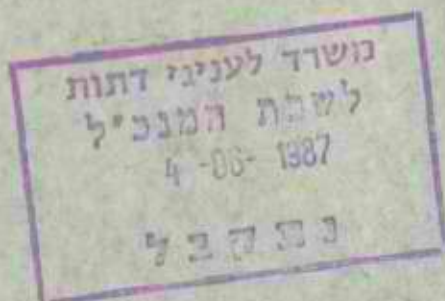
הנדון: בית האמין העתיק דפס

אפ"ן קרוב אלף דג"ט תש"ז תשל"ז פני" ואל"ט דת"ת
ובד"ת אל הכצ"ת של נביא מילא ארזים וז"ל חצ' האל
של מנהל שיקום ד"ת דפס דג"ט מקומות השמים
יז"ל וז"ל המוציג הש"ל, המדובר ה"ל דת"ת שלידה
ז"ל מברכים שבענו ז"ל. ז"ל דפס לאמה בית

אס"ל וז"ל ד"ת מ' השמים הבורים וז"ל ד"ת דת"ת
דפס וז"ל דפס דא"ל של שיקום של ד"ת הא"ל דא"ל
ד"ת דת"ת וז"ל דפס נוספים הא"ל ז"ל דפס ז"ל
מיוסר מקצ"ל ל"ת דפס וז"ל דפס מה הא"ל דא"ל
ד"ת ד"ת, וז"ל מנהל של ק"ל של דת"ת
משנה אה"ל הנד"ד, מנהל מקום הא"ל ש"ל ד"ת
ז"ל דפס וז"ל דפס וז"ל דפס וז"ל דפס

ז"ל ד"ת
מנהל הא"ל דפס

הד"ר י"ל דפס ד"ת הא"ל דפס 58-11-534-534-534-534

ב"ח, א' סיון תשמ"ז
29 במאי 1987

Handwritten signatures and initials.

לכבוד
מהנדס בנו דוד
מנהל מע"ץ מחוז הצפון
נצרת עילית

שלום רב

כשם המנהל הכללי ובשמי, ברצוני להביע באמצעותך, תודה
הערכה והוקרה עמוקה, לעובדי מע"ץ שהשתתפו בעבודות הכנה
לקראת חגיגות ל"ג בעומר, ובמיוחד לאנשי אחזקת מערכת
המים והחשמל, בראשותה של המהנדסת גב' הלנה נוסניקורן.

אין ספק כי חלק גדול מהצלחת המבצע, נזקף לזכות העבודה
המסורה והיעילה ללא ליאות של העובדים בשטח.

חן חן ויישודכת.

כבוד רב,

מ. זביקוביץ
מנהל המס' למקומות קדושים

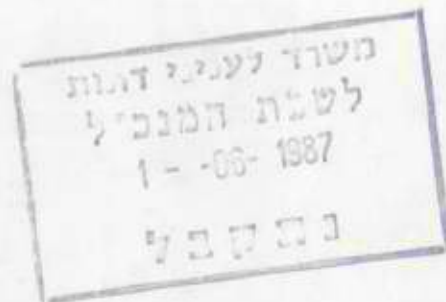
העתק: מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו
מר צ. גרמי, מנכ"ל
מר מ. איכלר, אחראי על קבר רשב"י מירון

מדינת ישראל

משרד לעניני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

תאריך: ב"ה, א' סיוון תשמ"ז
29 במאי 1987

מספר:

לכבוד

מר יהודה כהן

משרד הבינוי והשיכון

מנהל מחלקת עבודות צבוריות

ת.ד. 13198

ירושלים 91-131

א.נ., שלום רב!

הנדון: קבר הרשב"י - מירון

בשם הנהלת המשרד ובשמי, הריני מביע באמצעותך, תודה הערכה והוקרה לאנשי מע"צ נצרת ולמהנדס א. גורבץ מהנדס ראשי לבניה על התכנון והבצוע היעיל של יציקת גג מעל לבניין הצמוד לקבר הרשב"י מירון.

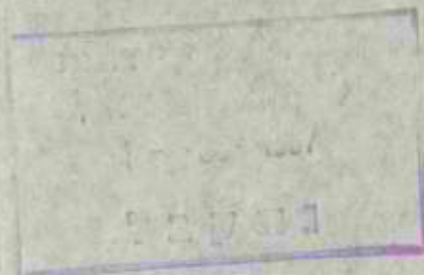
עבודה זו, סייעה רבות לצבור הרוח, ששהה באתר הקדוש בימי החגיגות ונתן הרגשה של הרחבת המקום והדעת.

חן חן ויישר כח!

בכבוד רב,

מ. פליקוביץ
מנהל המח' למקומות
קדושים

העתק מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו
מר צ. גרמי, סמנכ"ל
מהנדס קדרון, הנביאים 54 ירושלים

ב"ה, א' סיוון תשמ"ז
29 במאי 1987

א. ז. אורלב

אלו עו"ד מ.ח. בן עמי, סגן היועץ המשפטי

שלום וברכה

הנדון: קבר רשב"י - מירון

בזמנו הוסכם בין המשרד והאפוסטרופסות לקבל את הרב עזרא
בצרי, כבוד לגבי הויכוח בעניין סגירת המעבר מאולם הקבר
לאולם הישיבה.

הרב בצרי העביר אלינו החלטתו בנושא ואבקש חו"ד המשפטית
באופן דחוף, ע"מ שנוכל לדעת כיצד לפעול.

לטיפולך.

כ ב ר כ ה,

ה

מ. זליקוביץ
מנהל המח' למקומות קדושים

העתק: מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו
מר צ. גרמי, סמנכ"ל
מר מ. איכלר, אחראי על קבר רשב"י

1964-1965
1964-1965

1964-1965

1964-1965

1964-1965

1964-1965

1964-1965

1964-1965

1964-1965

1964-1965

1964-1965

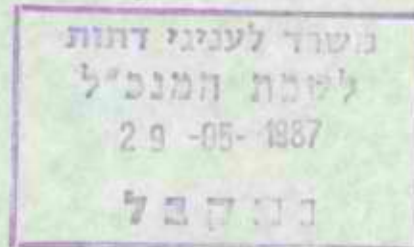

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة

קצין מטה לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

בית אל
בית איל
ב"ה, תאריך
التاريخ
סימוכין
الرقم
טלפון: 02-95-3254
הטל: 903204-2

ס. רמ"א
רע"ן מו"ס
מושל נפת רמאללה
רע"ן חסתיה
יועמ"ס

הנדון : דרך כורכר שנשללה לקבר שמואל-הנביא - כיוזמה פרטית

- בביקורי היום ה-25.5.87, בקבר שמואל-הנביא, הסתבר לי להפתעתי כי הדרך לאחר שופרה באמצעות כורכר. לשאלתי את מוכתר הכפר שהינו גם השומר מטעמי, מי ביצע התיקון הנ"ל, הודיעני כי הטיד מארה"ב שאת שמו אינו יודע נתן לו 750 דולר, על-מנת שיכשיר בכורכר את הדרך לאחר. (המוכתר טען כי פעם הגיע החסיד הנ"ל בלווית הסוחר עינב). המוכתר ביצע את העבודה ביום השבת האחרון. הודעתי לו כי לא יוסיף לעשות כל פעולה ללא קבלת אישור המינהל האזרחי. לטענתו, מתכוון האיש הנ"ל להציב גם בית שימוש לרגלי האתר ולזפת את דרך הכורכר.
- לפני מספר שבועות פנה אלי טלמונית, אדם שאמר לי כי דודו, תייר מארה"ב, שביקר באתר והתאכזב מחזונו ההיצוני, רוצה לתרום לשיפור חזות זו. הודעתי לו כי האחריות לאתר הינה שלנו והטיפול שיתבצע בצורה ממוסדת, מתעכב מסיבות חוקיות פוליטיות, על כן לא נוכל להענות לבקשתו. מאחר ושיחות מעין אלה מקבל אני לא במעקף הראשונה לגבי אתרים שונים, לא יחסתי לשיחה זו חשיבות. יתכן שיש קשר בין ביצוע העבודה הנ"ל לאותה שיחה.
- לידיעתכם.

ב ב ר כ ה ,

שמואל המבורגר
קמ"ס דתות

העקף ו/הנכ"ל - משרד הדתות
חברה ממשלתית לתיירות - מנהל אגף התכנון.

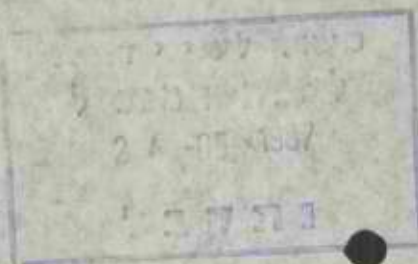
יגאל ב"ר
ראש העיריה
טבריה

כללית

הנחלה

שו/48/17

ב"ח, י"ט באייר תשמ"ז
18 במאי 1987

לכבוד
מר מ. זליקוביץ
מנהל המחלקה למקומות קדושים
משרד הדתות
רח' יפו 30
י ר ו ש ל י מ - 91010

נכבדי,

קבר ר' עקיבא בטבריה

אלפי מבקרים פוקדים את ציון קברו של התנ"א ר' עקיבא.

יש לעשות פעולות דחופות במקום כגון; הנחת תאורה, הרחבת
מגרש התניה, הצבת שלוט, וכן פיתוח בתוך האתר.

העיריה מוכנה מידיית לגשת לבצוע העבודות במקום.

אודה לך, על אישור תקציב מיוחד בסכום של חמישים אלף
שקלים למטרת זו.

ב צ ר ח,

יגאל ב"ר
ראש העיריה

העתקים:

למר זבולון אורלב, מנכ"ל משרד הדתות-ירושלים.
למר מאיר חי, יו"ר המועצה הדתית - טבריה.

יב/דק

edge of

HIV/AIDS

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

[illegible]

1997-1998

off the 0.25

EXCISE

1997-1998 01/01/98 01/01/98

When you're signed up, you'll see a list of all the people you're connected to.

[illegible]

NOTES: 1. The above is a preliminary report. The final report will be published in the near future.

and it is well known that the only way to avoid this is to use a more sophisticated method.

Е. П. С. А.

5622 2255
-300 -10000

Das zweite Buch, das ganz neu-erschienen.
Das dritte, das ganz neu-erschienen.

משרד לעניני דתות
לשכת המבחן

משרד לעניני דתות לשכת המבחן

1305

נתקבץ

אל:

מאת: אברהם השר

שר הדתות ביקשני להעביר אליך את המצ"ב

לידיעתך ☐

לטיפולך כנדרש ☒

לעיוןך ולהערותיך ☐

השב נא ישירות לפונה בהקדם האפשרי ☐

הכן נא הצעת תשובה לחתימת השר בהקדם ☐

הערות: ☐

בברכה ובחודה,

13.5.87

תאריך

Don't ever think - I don't ever

NE:

NAME:

WE WOULD BECOME A PART OF THE WORLD

TO BECOME

TO BECOME A PART

TO BECOME A PART

TO BE IN THE WORLD OF THE WORLD

TO BE IN THE WORLD OF THE WORLD

TO BE IN THE WORLD

TO BE IN THE WORLD

TO BE

AMME

DEFENSE

TELEGRAMME

AMME

DEFENSE

TELEGRAMME

י. מ. י. ד.

ג. מ. י. ד.

ל. מ. י. ד.

ל. מ. י. ד.

ל. מ. י. ד.

ל. מ. י. ד.

1987-05-11

משרד הדתות
משרד השד
11-05-1987
נהפגל ביום
תיק 642

313

107

חי חי 8 7007067
מושב מירון 10 86 1333 חמ:2

שר הדתות מר זבולון המר
משרד הדתות ירושלים

לצערנו מצבו הכספי של מושב מירון אינו מאפשר לנו להציב שמירה על
שערי היישוב להגל חגיגות לייג - בעומר מאחר ושום גורם אינו מסייע לנו
לא נוכל לשאת על גבנו מעמסה זו. לכן אנו נאלצים לאטום את כל שערי המושב
ודרכי הגישה אליו. נבקש להורות לאנשי משרדך לקחת זאת בחשבון ולדאוג
שימצאו דרכים חליפיות הדרושות לכוחות הבטחון: ולצורך הבטחת הסדר
ובטחון החוגגים הרבים. אנו נהיה מוכנים לשפל בזאת רק במדה ויובטח לנו
כיסוי ההוצאות
בברכה וועד מירון

מדינת ישראל

ת"ד 91010

משרד לעניני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

תאריך: ב"ה, א' אייר תשמ"ז
30 באפריל 1987

מספר:

אל: מר ז. אורלב, המנהל הכללי

שלום וברכה!

הנדון: מבצע הגיגות ל"ג בעומר תשמ"ז-קבר רשב"י מירון

הריני שמח להביא לידיעתך, כי אנו מצויים בשלבי סיום של ההכנות למבצע הגיגות ל"ג בעומר במירון, ועד היום עמדנו במשימות ובלוח הזמנים.

הריני מצרף לך בזה סקירה מפורטת על ההזמנות ועבודות ההכנה, שבחלקן הגדול כבר בוצע, והיחרה בשלבי בצוע.

בעבר היה נהוג שהמנכ"ל היה מזמן מסיבה עתונאים, ע"מ למסור סקירה רשמית על האירועים, ואם הינך רואה זאת לנכון, ניתן לחדש את המסורה.

ב ברך כ"ה,

מ. זליקוביץ

מנהל המח' למקומות קדושים

העתק: מר צ. גרמי, סמנכ"ל

מדינת ישראל

משרד לעניני דתות

לשכה ראשית

ירושלים

תאריך:

מספר:

פירוש עבודות והכנות למבצע חגיגות ל"ג בעומר תשמ"ז בקבר הרשב"י
מירון, שהוכנו והוזמנו על ידי המחלקה למקומות קדושים

כמדי שנה, מתכננת המחלקה מבעוד מועד לקראת המבצע הגדול של הילולת הרשב"י
במירון, מכינה ומזמינה את כל הדרוש לצורך האירוע.

(א) עבודות פתוח הפרוייקט

השנה, הצלחנו לבצע עבודה חשובה ביותר, לאחר שנים של הכנות וקשיים
תקציביים, יציקה חדשה של גג בטון, הצמוד לגג ההדלקה מעל ציון הרשב"י.
גודל הבניה החדשה כ-150 מ"ר, והדבר מאפשר כושר קבולת של כמות גדולה
יותר של חוגגים (כמעט כפול מבעבר).

הבניה כוסתה באבן מכל הצדדים בצורה אסתטית ויפה ביותר.
כמו כן הותקנה תאורה מיוחדת על הגג, שתתן אפקט חגיגי ויזואלי, למרחקים.

עלות ביצוע הפרוייקט כ-125 אלף ש"ח והעבודה בוצעה ע"י מע"צ נצרה על פי
חכנון של מהנדס נפתלי קדרון.

(ב) עבודות תשתית קרקע והכשרת שטחים

(1) באיזור האתר מצויים שטחים נרחבים, שהוכשרו במשך השנים (ומחודשים
מדי שנה) על ידי המשרד כמגרשי חניה לרכב.

ההכנה כוללת: ניקור השטחים, טילוי אדמה, טילוי בורות, כיבוש אדמה,
סימונים, שילוט מכוון, בורות בסחון.
קבולת המגרשים היא עבור אלפי כלי רכב צבוריים ופרטיים.

כמו כן הכשרנו שטחים נרחבים כחניונים להקמת רבבות אהלים ודוכנים,
בכל איזור מירון והסביבה.

(2) עבודות חשמל - במגרשים הללו המשתרעים על פני קילומטרים, הותקנה ע"י
המשרד מערכת שלטת של קווי חשמל עם מאות נקודות אור, ולקראת החגיגות
דואג המשרד לעריכת בדיקה יסודית של כל המערכת כולל החלפת קווים רקובים,
נורות ותוספת נקודות אור וכיו"ב.

(3) מערכת מים - במסגרת ההכנות מבצע המשרד בדיקה כללית של מערכת המים
המשתרעת בכל המגרשים הנ"ל כולל: החלפת צינורות רקובים, חיקוני ברזים
הוספת נקודות מים ושכלול התיעול והביוב.

2/..

(ג) עבודות אחזקה ותכנות מיוחדות בבניין הקבר ובסביבתו הקרובה

- (1) כמו בכל שנה, נערכות עבודות תיקונים, שפוצים, כוחלא בקירות, טיה וטיוד, השנה בצענו טיוד וצביעה יסודיים בכל הבניין, ע"י בעלי מקצוע מיומנים.
- (2) המשרד מטפל באופן מיוחד בתאורה בתוך הבניין בגג הבניין ובסביבה הקרובה, ומכשיר את החניונים והשטחים הצמודים לבניין.
- (3) המשרד מכשיר את המקווה החמה הצמוד לבניין, ומזמין כמות רצינית של סולר לשם כך.

(ד) מערכת האי שירותים

- בסטחי החניונים ומגרשי ההניה מצויים עשרות האי שירותים עם תיעול וביוב והמשרד דואג לבדיקה יסודית הכוללת תיקונים החלפת חלקים טיוד צביעה, תאורה ותיוקוני השמל.
- לצערינו הגדול, קיימת עדיין מצוקה גדולה בתחום זה בימי שיא הלחץ של חגיגות ל"ג בעומר ואנו מקוים לקראת השנה הבאה במסגרת התקציב למצוא פתרון ולו חלקי לבעיה הכאובה.
- כל העבודות האמורות בסעיפים ב, ג, ד, מבוצעות ע"י מע"ץ נצרת לפי הזמנתו. עלות הבצוע: כ-125 אלף ש"ח.

(ה) שירותים מיוחדים לקראת מצע החגיגות

- (1) שירותי מ.ד.א.
משרדנו מזמין שירותי "עזרה ראשונה" לימי החגיגות, באמצעות מ.ד.א. סבריה.
- (2) ההזמנה כוללת: הקמת סרפאה של 10 מטות, באחת מהכתות של ישיבת בני עקיבא "בר יוחאי".
- (3) הקמת מאהל לשע"ח ח"ו (לטפול בנפגעים הסוניים).
- (4) צוות רופאים, חובשים ואחיות בתורנות ל-24 שעות עם ציוד רפואי מלא.
- (5) אמבולנסים, כולל ניידת טפול נמרץ.

(ו) שירותי כיבוי אש

- (1) הוזמן צוות כיבוי אש המחולק ב-3 חזנות: על גג הבניין מול בנין הקבר, ובמגרש על יד מפקדת המשטרה.
  - (2) הצוות והציוד מצויים בכוננות מבצעית, לתפעול מידי במשך 24 שעות בעת הצורך ח"ו.
  - (3) המשרד מכין גם את ציוד כיבוי האש ע"מ שיוכל לפעול בעת הצורך מיידית ובקלות ע"י עובדי המשרד.
- הציוד הנ"ל כולל מספים ושאר אביזרים מיוחדים המותקנים בנקודות רגישות חיוניות.

(ז) עבודות אחזקה. נקיון

- (1) לקראת האירוע מבוצעות עבודות נקיון יסודיות באחר, וסביבתו ובכל שטחי החניונים ומגרשי החניה.
- (2) העבודה מבוצעת באמצעות קבלן נקיון, בצוות מהוגבר ועפ"י הוראות האחראי על האתר.
- (3) במשך כל ימי המבצע, ברציפות מבוצעות עבודות נקיון ברחבי השטחים.
- (4) כמו כן מוזמן אצל הקבלן טרקטור עם 2 פלטפורמות וצוות עובדים ותפקידם לרכז את מצבורי האשפה ולפנותם מן השטח במשך כל ימי המבצע.
- (5) עבודות הנקיון נמשכות גם שבוע 10 ימים לאחר תום החגיגות, והן כוללות: ניקוי כבישים, מגרשי החניה, החניונים וכיו"ב עד להבאת המצב לקדמותו. מדובר בעשרות טונות של פסולת ואשפה המפוזרים בכל השטחים הנרחבים.

(ח) כח אדם: סדרנים, מפקחים וצוות עזר

- (1) המשרד מעמיד לרשות המבצע צוות גדול של מפקחים, סדרנים ואנשי עזר של כ-60 איש, וכך מעסיק בעלי מקצוע מיומנים חשלאים, שרברבים וכיו"ב לחיקונים מיידים בעת המבצע.
- (2) העבודה בשטח מבוצעת במשמרות במשך 24 שעות.
- (3) תפקיד העובדים לשמור על הסדר בבניין, בכניסות אליו, הכוונת הנכנסים והיוצאים, משמרת על גג ההדלקה ובשטח סביבות האתר. העבודה קשה ביותר בתנאי לחץ ומתח, תוך מגע רצוף ועקש עם צבור רחב, ובתנאים מיוחדים במינם.
- (4) המשרד מאפשר התרמה רשמית תמורת קבלות רשמיות ע"י צוות מיוחד הממונה לכך ע"י חשב המשרד.
- (5) עם סיום החגיגות מספלים העובדים בהוצאת הקופות והורקת מצבורי הכסף, והכנתם להעברה לירושלים, החת שמירה מזוינת, באמצעות חברה מיוחדת.
- (6) כמו כן, מועסקים סדרנים בהוצאת מצבורים גדולים של נרות, שמן ושאר אביזרים המושלכים ע"י החוגגים באתר הקבר.

(ט) הסעה ואכסון כח אדם

1. המשרד מזמין רכב להסעת עובדים וציוד לקראת המבצע ובסיומו.
2. המשרד שוכר את כל מבני ישיבת בנ"ע והאולפנא לבנות, למטרות אכסון עובדי המשרד, אנשי המשטרה, צוותות מ.ד.א. וכבוי אש ואורחי המשרד.

INTERVIEW

1. [Illegible text]

2. [Illegible text]

3. [Illegible text]

4. [Illegible text]

5. [Illegible text]

INTERVIEW

1. [Illegible text]

2. [Illegible text]

3. [Illegible text]

4. [Illegible text]

5. [Illegible text]

6. [Illegible text]

INTERVIEW

1. [Illegible text]

2. [Illegible text]

י. שחיטה ופקוח וטרינרי וריסוס

1. מטרת היא בידי המוני החוגגים לבצע שחיטה בשטח האתר וסביבותיו, לסעודות מצווה.
2. ע"מ למנוע שחיטה פרועה בכל האזור הוקמה ע"י המשרד משחטה מיוחדת דבר המרכז כ-90 אחוז מהשחיטה בשטח.
3. השחיטה מתקיימת באמצעות שוחטים (שאינם בפקוחנו) ואנו מזהירים את הצבור על כך.
4. המשרד מזמין רופאים וטרינריים ומפקחים מיוחדים לפיקוח על היגיינת הבשר ולמנוע אפידמיה.
5. המשרד גם דואג לריסוס מוקדם של כל השטחים למניעת חדירת מזיקים ולבריאות הצבור, וזאת ע"י דרישת משרד הבריאות.

יא' פרסום

המשרד דואג להזמנת מודעות בגדלים שונים, לשם פרסום הוראות והתנהגות החוגגים, והתומר נשלח למועצות דתיות ומחולק בשטח החגיגות. כמו כן מפורסמות מודעות בעתונים, והודעות מתאימות משודרות בכלי התקשורת לפי הזמנת דובר המשרד.

לסיכום: ארגון המבצע הגדול והמסובך, מבוצע מזה שנים ע"י המחלקה לסקומות קדושים, בשתוף פעולה עם כל הגורמים המשתתפים באירוע, וב"ה הצלחנו במשך השנים לעמוד במשימות הקשות, ביעילות ובהצלחה מירבית ואנו מקוים כי גם השנה נתגבר אי"ה על כל הקשיים והתקלות, והמבצע החשוב יעבור בשלום וללא פגע, לתועלת המוני בית ישראל.

עלי להדגיש, כי כל המבצע מתוכנן, מאורגן ומבוצע כפועל, בשתוף פעולה הדוק עם משרת ישראל מטה מרחב הגליל.

הכנסת ס"ת - פתיחת החגיגות מצויינת ע"י הכנסת ס"ת מבית אבו בצפת לקבר הרשב"י במירון, והאירוע יתקיים ביום ששי ס"ז אייר תשמ"ז (15.5) בשעה 12.00 בהשתתפות המנהל הכללי מר זבולון אורלב.

ההדלקה המרכזית מתקיימת השנה, בשל קדושת השבת, ביום ראשון י"ח אייר תשמ"ז (17.5.87) בשעה 12.00 ולא במוצאי שבת, והודעות מיוחדות על כך מפורסמות ע"י המשרד.

נרשם: ע"י ס. זליקוביץ

נ"ל
קבלה
יא' באייר תשמ"ז
10 במאי 1987

אל: מר מ. זליקוביץ, מנהל המח' למקומות קדושים

שלום רב,

הנדון: תקציב פתוח-המחלקה למקומות קדושים 1987/88
מכתב: מיום ד' באייר תשמ"ז, 3 במאי 1987

העברתי פנייתך למר שמואל שקדי, קצין הווקציביט ואבקש
שיקויים דיון ישיר ביניכם.

ב ב ר כ ה,

זבולון אורלב
המנהל הכללי

העתק: מר ציון גרמי, טמנכ"ל
מר ש. שקדי, קצין הווקציביט (בצירוף הפניה)

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة יהודה والسامرة

קצין מטח לעניני דתות
ضابط الادارة لشؤون الاديان

בית אל

כ"ט ניסן תשמ"ז

28.4.87

בית איל

ב"ח, תאריך

التاريخ

2772/דח

סימוכין

الرقم

טלפון: 02-95-3254

פאקס: 02-953254

לכבוד

מר גדי כהן - מנהל האגף לתכנון
החברה הממשלתית לתיירות
ירושלים

הנדון : פיתוח אתר שמואל - הנביא

1. בהמשך לשיחתנו באשר להתפתחויות הנוגעות לפיתוחו של אתר קבר "שמואל - הנביא", קבלתי לאחרונה את המכתב שצילמו רצ"ב.

2. לאור זאת, יש צורך להפסיק מידית את עבודת האדריכל ושנית לקיים את אותה פגישה בדרג בכיר, עליה דברנו בעבר.

3. לידיעתך וטיפולך.

בברכה,

Handwritten signature

שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל משרד הדתות

ס. רמ"א

רע"ן מו"ש

רע"ן תשתית

יועמ"ש

צבא הגנה לישראל
המנהל האזרחי
לאזור יהודה ושומרון
לשכת ראש המנהל
דח - 191 - 2382
16 - אפריל - 1987

י.ע.ע.

יועמ"ש

רע"כ מו"ש

קמ"ט דחות

סגן

הנדון: אתר שמואל הנביא

י.ע.ע.; דח-88-3495 מ-29.3.87

שלי; דח-146-2265 מ-24.2.87

יועמ"ש; 13522-763 מ-23.1.87

1. רמ"א מקבל הסתייגויות הי.ע.ע. והיועמ"ש במלואן.
2. יש לבצע את האמור בסעיף 3. למכתבו של הי.ע.ע., דהיינו: המנהל האזרחי, באמצעות קמ"ט דחות יקצה את התקציב הדרוש להכשרת מגרש חניה (לא אספלט) והתקנת ברזיה במקום.
3. הביצוע באחריות קמ"ט דחות בלבד.

מכיל קיסרי, רס"ן

רמ"א

ע.

מק/מרב

משרד לענייני דתות
לשכת המנכ"ל
28-04-1987
נתקבל

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة יהودا والسامرة

קצין מטה לענייני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

בית אל

בית איל כי ניסן תשמ"ז

19.4.87 ביה, תאריך

التاريخ

2766/דת סימוכין

الرقم

טלפון: 02-95-3254

הוא: 953254-2

מנהל המחלקה למקומות קדושים - מר זליקוביץ

מיון מ/א/ג

הנדון: תאורה ביטחונית בקבר - רחל

1. רצ"ב צילום ממכתבו של רע"ן אג"מ, מכתב המדבר בעד עצמו.
2. נא התייחסותך.

בברכת חג שמח,

ll

שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל משרד הדתות
סגן רמ"א
סמנכ"ל משרד הדתות
מושל נפת בית-לחם
רע"ן אג"מ

צבא הגנה לישראל
המנהל האזרחי
לאזור יהודה ושומרון
ענף אג"מ
טל' 02-976996
מב 23
9 אפריל 87

קמ"ט דתות

סגן רמ"א
נפת בי"ל / מושל
רענ" תשתית
חטי' 877 / ק. אג"מ
מרחב יהודה / סגן מפקד
ת.ת 3 מאי

הנדון: תאורה בקבר רחל.

לשכה כל 1206 מ 7 אפריל 87

1. אתר הקבר מאובטח ע"י חיילים 24 שעות ביממה ע"י ;
א. תצפית-מהגג
ב. אבטחה בכניסה.
2. בכדי ליעל את האבטחה ולאפשר תצפית טובה יותר של החיילים קיימת דרישה מצד החטיבה והיא להתקין תאורה באתר.
3. האתר הינו באחריות משרד הדתות בישראל ולכן אבקש טיפולך מול המשרד בהתקנת התאורה.
4. מיקום התאורה תחואם עם החטיבה.

אא/דלית

אבי אלון סא"ל
רענ" אג"מ

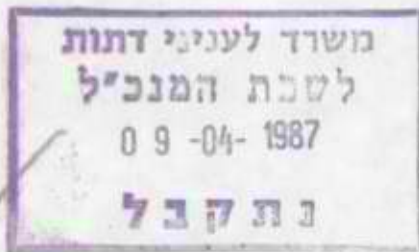
חבר הכנסת

הכנסת

מאיר שטרית

ירושלים, כס' באדר תשמ"ז

30.3.87

לכבוד
מר מ. זליקוביץ
מנהל המחלקה למקומות קדושים
משרד הדתות
ירושלים

מר זליקוביץ הנכבד,

הנדון: קבר רבן גמליאל ביבנה

לא היתה לי כל כוונה לתקוף אותך באופן אישי אלא את הפרוצדורה המסובכת והמיותרת בטיפול בתקציב כה קטן.

אני שמח על כך שהתקציב הועברסוף סוף, ואני מקוה להמשך עזרתכם לגמר פרויקט חשוב זה.

הערכתי מאד את עבודתך במשך כל תקופת היותי ראש עיר, לכן גם תמכתי לאטיות הטיפול בתקציב זה.

אני מאחל לך המשך עבודה פוריה והצלחה.

בברכה,

מאיר שטרית

מאיר שטרית

העתק: מרזבולון אורלב - מנכ"ל משרד הדתות
ציון גרמי - סמנכ"ל משרד הדתות
י. קלצין - חשב משרד הדתות
יהודה ברוס - ראש עיריית יבנה

ש. תוסייה-כהן

עוררין וטעין

S. TOUSSIA-COHEN

Advocate and Notary

ش. توسييه كوهين

محامون وكاتب عدل

ירושלים
26 במרץ 1987 Jerusalem

סיכין ד 51(1)ט

97 Jaffa Rd.
Clal Centre, 12 Floor
P.O.Box 6129
Jerusalem 91061
Tel. 02-222461
Telex 25374 STCCO IL
CABLES STANDCOרוד יפו 97
סרכו כלל, קומה 12
ת.ד. 6129
ירושלים 91061
טל. 02-222461
שלקס IL STCCO 25374

לכבוד

מר מ. זליקוביץ

מנהל המח' למקומות קדושים

רח' יפו 236

ירושלים

, א.נ.

הנדון: הסכם קבר רשב"י - מירון

בתשובה למכתבך מיום 10 לח"ז להלן שמותיהם של הנציגים מטעם נאמני
ההקדשות של העדה הספרדית בעיה"ק צפת ובמירון:

הרב דוד דיין, הרב הראשי לצפת.

הרב אברהם חזן, הרב הראשי למשטרת ישראל.

הרב אליהו שרם, חבר הרבנות הראשית לת"א.

מר דוד בוכניק, נציג ועד הפועל.

בכבוד רב,

ש. תוסייה-כהן עו"ד

ש. תוסייה-כהן

קורדיין וטעניון

S. TOUSSIA-COHEN
Advocate and Notary

ش. توسييه كوهين

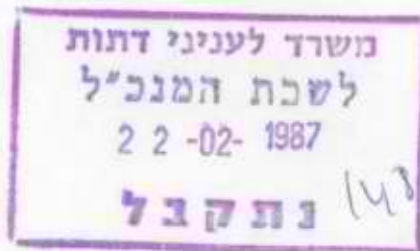
محامون وكاتب عدل

19 בפברואר 1987 ירושלים
Jerusalem

ט"ו שבט תשנ"ז 571(1)ט

97 Jaffa Rd.
Clal Centre, 12 Floor
P.O.Box 6129
Jerusalem 91061
Tel. 02-222461
Telex 25374 STCCO IL
CABLES STANDCO

רד"י יפו 97
מרכז כלל, קומה 12
ת.ד. 6129
ירושלים 91061
טל. 02-222461
טל. 25374 STCCO IL
קבלת טל. 25374

לכבוד

מר זבולון אורלב

המנהל הכללי

משרד הדתות

רח' יפו 236

ירושלים

א.נ.ג.

קבר הרשב"י במירון הנדון:

ביום 17.12.86 פניתי אל כב' השר וביקשתי להורות לאנשי משרדו לקיים דיונים לקראת עריכת הסכם חדש מאחר וההסכם הקודם שנחתם בין ההקדש לבין משרדכם פג תוקפו בחודש יוני 1986. העתק מכתבי רצ"ב.

בתשובה קיבלתי את מכתבו של כב' השר מיום 30.12.86 אשר העתק ממנו מצורף גם כן.

אבקשן לזמן פגישה בהקדם האפשרי לפתיחת המו"מ.

בכבוד רב,

ש. תוסייה-כהן, עו"ד

לוטה:
התעק: הרב דייקן-צפת

ש. תוסייה-כהן

קטריקס וקטריקס

S. TOUSSIA-COHEN

Advocate and Notary

ש. תוסייה-כהן

מאמין וקטריקס

ירושלים, 17 בדצמבר 1986
סימולין: 01510

97 Jaffa Rd.
Clal Centre, 12 Floor
P.O. Box 4129
Jerusalem 91061
Tel. 02-222461
Telex 25374 SICCO H
CARLIS STAMCO

רח' יפו 97
מרכז כלל, קומה 12
ת.ד. 4129
ירושלים 91061
טל. 02-222461
טלפק SICCO H 25374

לכבוד

המשרד לענייני זכויות
משרד הדתות
ירושלים

כבוד המשרד,

הנדון: קבר ושבי' במירון

אני מייצג את הקומו היהודית הספרדיים בצפת ובמירון.

בשנת 1976, לאחר דיונים ארוכים וממושכים, נחתם הסכם בין ההקדש לבין המשרד
כבי' לגבי האתר האסוד. תוקף ההסכם היה לחמש שנים והוא הוארך בחמש שנים
נוספות והתעתיקו ביוני 1986. מאז לא חודש ההסכם והנני פונה אל כבי' בבקשה
להורות לאגודת המשרד לקיים דיונים לקראת עריכת הסכם חוזם וזאת מאחר ובפי
מדשי מספר לא מבוטל של עניינים הכלולים בהסכם ושחייב לבוא לגביהם שינוי.

נדאה לי שאין זה סך התבונה להשאיר אתר כזה מבלי שיהיה לגביו הסדר כתוב
ולפיכך אבקש את כבי' לדון בבקשותי זו בהקדם האפשרי.

בכבוד רב,

ש. תוסייה-כהן, עו"ד

העמק: כבי' ומשמון לציון, הרב הרמתי לישואל
הרב מנחם אליהו - נשיא ההקדש.

מכתבים/ושבי' ט

①

773 3 77
-7-1-1987
(1) 51-7

שלום רב,

בקשתי ממנכ"ל המשרד מר אורלב להתקשר עם כבודו
לספול בנושא.

בכבוד רב,
ל
זבולון המר

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة

קצין מטח לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

בית אל

בית איל
כ"ה אדר תשמ"ז
26.3.87

ב"ח, תאריך
التاريخ
2742/דת
סימוכין

الرقم

טלפון: 02-95-3254

פאקס: 903205 - 2

משרד לעניני דתות

לשכת המנכ"ל

02-04-1987

נתקבל

מח"ט איו"ש

מושל נפת שכם

רמ"א

מפקד מרחב שומרון

רע"ן מו"ש

קמ"ט תיירות

הנדון : "קבר-יוסף" - מיקום והתנהגות החיילים המאבטחים

בביקורי האחרון בקבר-יוסף ביום ד' ה-25.3.87 בשעות הצהריים, נראה מראש
שפגע מאוד בכבודו של האתר ובחזותו.

לכל אורך ורוחב הכניסה לאתר, היו פרושים מזרונים של חיילים כשעל חלק
מהם ישנו בפועל חיילים. נעליים, שקי שינה, צלחות עם שאריות אוכל פזורים
היו בכל רחבי - הכניסה, ושביל צר בין המזרונים איפשר את הכניסה לקבר
עצמו.

למותר לציין כי אתר זה הינו אתר קדוש, אליו מגיעים יהודים רבים ותיירים
זרים, וצורה זו של התיחסות, בינה חמורה.

קודם לבואי היה אוטובוס עם תיירים איטלקים.

החיילים עצמם טעני בפני, כי התביישו על הרושם שהתיירים קיבלו לגבי
התיחסותם של חיילי צה"ל למקום - קדוש - אך כפי שהם טענו מצב זה הינו
באין ברירה, שכן אין חשיבה לגבי מקום אכסון למאבטחים.

נראה לי שיש לדאוג בדחיפות לסידורים שימנעו מצב זה, כן יש לדאוג שהסככה
חסרת הצורה, הבולטת על גג הישיבה, תשונה אף היא ותותאם לצרכי האבטחה,
מבלי לפגוע בצורה כה - חמורה, בחזותו של האתר.

נא טיפולכם.

בברכה,

שמאל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל משרד הדתות

FOURTH EDITION, REVISED

ة سبيلنا ان وجدنا قسما قسما في ١٤

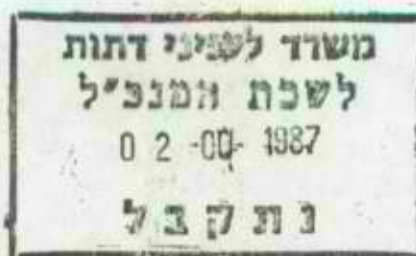

המטה הכללי
הרבנות הצבאית הראשית
לשכת הרב הראשי לצה"ל

69-5411
5130
תשמ"ז
1987

טלפון
סמננו: הנ 1
אדר כז
מרץ 23

לכבוד
מר זבולון המר
שר הדתות
משרד הדתות
ירושלים

הנדון: פרוטוקול משיבה שהתקיימה
בתאריך יח' אדר תשמ"ז (19.3.87)
בנושא שפוע בית הקברות העתיק בצפת

1. לאור פנייתו של שר הדתות לרבצ"ר, להגיש עזרה באמצעות החברה קדישא הצבאית למחלקה לענייני מקומות קדושים במשרד הדתות, בשפוע ושקום בית הקברות העתיק, בו טמונים האר"י, הבית יוסף וגדילי ישראל מדורות שעברו, ולאחר ששר הבטחון אישר את הבקשה, נענה הרבצ"ר לבקשת השר, ונקבעה פגישה בה השתתפו הרבצ"ר, רע"נ או"ק, רמ"ד זיהוי חללים, מנכ"ל משרד הדתות, סמנכ"ל משרד הדתות, ר' המחלקה למקומות קדושים במשרד הדתות ויו"ר החברה קדישא בצפת.
2. הפגישה התקיימה בלשכת הרב הראשי לצה"ל, וסוכם על דעת מנכ"ל משרד הדתות והרבצ"ר, שעל מנת לבצע שקום בית הקברות ושפועו, יש להרכיב ועדה שתערוך טקס במקום ותגיש דו"ח לרבצ"ר. בראש הועדה יעמוד סא"ל קופרמן וחברי הועדה יהיו סא"ל דוד אבן, מנהל המח' למקומות קדושים במשרד הדתות ויו"ר החברה קדישא בצפת.
3. הרבצ"ר יידע את מנכ"ל משרד הדתות בהוצאות הטקס.
4. בשלב שני יסייר הרבצ"ר בלוחות מנכ"ל משרד הדתות עם האנשים שימצאו לנכון, ויחד איתם יצורף מהנדס שיקבע ע"י משרד הדתות. מטרת הסיור הזה היא לקבוע תוכנית מפורטת על דרכי השקום, השפוע והבטחת קיום בית הקברות בצורה מכובדת.
5. מנכ"ל משרד הדתות יעלה בכתב הצעות ובעיות שלפי דעתו עשויות להתעורר מצד גורמים כלשהם, כתוצאה מטיפול זה באם ישנן כאלה.
6. יו"ר החברה קדישא בצפת ימציא תרשים של בית הקברות הנמצא בידי לעיון הרבצ"ר, על מנת למנוע פגיעה בקברים שאינם בולטים בבנין ובמצבה.
7. המהנדס שיקבע ע"י משרד הדתות יקבע את עלות השפוע ובנין הטרסות, ויעביר חו"ד בבדון לשר הדתות.
8. הרבנות הצבאית הראשית תוקבע כ"א מקצועי שיעמוד תחת פיקודו של רע"נ או"ק, באמצעות ר' המדור. כ"א הדרכת זה יתוודך מקצועית והלכתית ע"י הרבצ"ר אישית, שהוא יקבע גט שיטות ודרכי העבודה במקום.
9. לאחר סיום התוכנית, יוחל בביצועה אחרי חג הפסח, וינקטו כל האמצעים ע"י משרד הדתות והחברה קדישא בצפת, שעבודות השפוע ובנין הטרסות יושלמו עד סוף הקיץ, כך שלקראת החורף לא תעמודנה בעיות רומות נפיל שהיו בחורף זה. בביצוע העבודה בשלמותה, יובטח קיומו המכובד של בית הקברות המיועד הזה, דבר שלמענו נרתם משרד הדתות ובקש עזרתו.
10. סוכם שפרט לכ"א מקצועי שר הרבנות הצבאית, כל ההוצאות של השפוע והשקום ימומנו ע"י משרד הדתות.

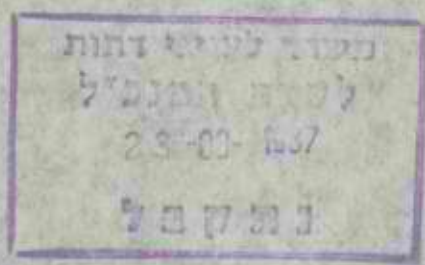
העתק:

מנכ"ל משרד הדתות-מר זבולון אורלנ
רע"נ או"ק-סא"ל שמואל קופרמן

הרב ג'ד נבנ - אלוף

הרב הראשי לצה"ל

2/19/87

ב"ה, י"ח אדר תשכ"ז
19 במרץ 1987

לכבוד
חה"כ מ. שמריה
הכנסת
ירושלים
שלום וברכה!

הנדון: קבר רבן במליאל דיבנה
סימוכין: מכתבך למנכ"ל משרדנו מר זבולון אורלב עם העתק אלי מא' אדר ש"ז. (2.3.87)

בהחייאס להעתיק מכתבך שקבלתי, הריני מגיב:

- (1) החפלאהי לקרוא דברי התקפה ישירים עלי לפני שביררתי היטב את הנושא.
  - (2) בזמנו קבל המנכ"ל מר צ. גרמי, והח"ס, הוראה מהמנכ"ל לשעבר הרב סלומון, להעביר השחתמות המשרד בפרוייקט שנוץ קבר רבן במליאל בסכום של 50 אלף ש"ח, במסגרת תוצאות עבודה של 200 אלף ש"ח דהיינו: כיסוי 25% עפ"י חשבוניות ובהתאם להתקדמות העבודה וזהו הסדר מקובל, ואכן כך נהגתי, ושלמנו את חלקנו ללא עיכובים, וגזברות עיריית יבנה הביעה שביעות רצון מלאה על כך.
  - (3) כמובן שלפס חריגה מסידור זה עלי לקבל הוראה ממורשה ממנכ"ל המשרד.
  - (4) לאחר שבדקנו מקרוב את העבודה, המלצנו למנכ"ל המשרד להעביר את יתרה ההתחייבות, דהיינו: עד לסך של 50 אלף ש"ח, וזאת, למרות שער עתה הוגשו חשבוניות בסך כולל של 147 אלף ש"ח.
- עלי להדגיש, כי המחלקה למקומות קדושים עבדה בשחוף פעולה מלא עם עיריית יבנה, ואנו מצפים ומקוים להמשיך עבודה משותפת ומורית לכבוד המקום הקדוש ולהועלת העיר וצבור המבקרים.

לידיעתך.

בכבוד רב,

מ. זלצקי

מנהל המח' למקומות קדושים

העתק מר זבולון אורלב, מנכ"ל משרדנו
מר צ. גרמי, ממנכ"ל
מר י. קלצין, חשב המשרד
מר יהודה ברוס, ראש עיריית יבנה

ב"ה, ס' אדר תשמ"ז
10 בסדר 1987

לכבוד
עו"ד שלמה חוסייה כהן
בנין פרנז כלל
ח.ד. 6129
ירושלים 061-91

שלום וברכה!

הנדון: הסכם קבר רשב"י מירון

נחבקשתי ע"י הסמנכ"ל מר ציון גרמי להביא לחשומה לבך, כי בכ"ב חשוון א.ד.
(25.11.86), העברנו אליך סכום, בו צוינו שמוה נציגי המשרד לניהול הסמא
ומתן, לחידוש ההסכם עם האפוטרופסות של קבר רשב"י והמז: מר ז. אורלב
המנהל הכללי, מר צ. גרמי סמנכ"ל המשרד, ומר י. קלצין חשב המשרד.

משום מה, לא קבלנו עד היום מענה ובזרה לך מאד, אם העביר אלינו את רשימת
הנציגים ממעמכם ע"מ ליזום פגישה מתאימה ככל הנושא הקשור להסכם קבר רשב"י
מירון.

בכבוד רב,
מז. זליקוביץ
מנהל המזכ"ל למקומות קדושים

א.ד.ק.ק
ליוס ב"ח
יבצמ
ישר

העתק: מר ז. אורלב, סמנכ"ל משרדנו
מר ציון גרמי, סמנכ"ל משרדנו
מר י. קלצין, חשב המשרד
מר אייכלר, אחראי על קבר רשב"י מירון

טעג'ר בן-ד'ג. ברעלא 20. ירושלים

5.3.1987

11/27/20

אברהם
אני ציון
אברהם
אברהם
אברהם
אברהם
אברהם

311/272

בשנת 1917 הוציא י"ח שטר-ישראל אשר נמסר
לממשלה בלונדון כמחצית מ-100,000 לילדיו ולמחצית
השארית.

[illegible]

אמא פאטער און אלע קינדער
און אלע וואס זענען דא -
און אלע וואס זענען דא -
און אלע וואס זענען דא -

י"ד חשוון תש"ח
החברות המזכירות

ה'תש"ו
ב' כסלו

פרק ז': אתרי עתיקות

28. (א) המנהל רשאי להכריז כי מקום פלוני הוא אתר עתיקות; והזכרזה תפורסם ברשומות.

אתר עתיקות

(ב) הכריז המנהל כאמור, תירשם על כך הערה בפנקסי המקרקעין ותימסר הודעה על כך לבעל המקום ולמחזיק בו, אם זהותם או מענם ידועים, ולועדה המחוזית לתכנון ולבניה.

29. (א) באתר עתיקות לא יעשה אדם ולא ירשח לזכות אחד גאלה אלא באישור בכתב מאת המנהל ובהתאם לתנאיו:

אישור פעולות באתר עתיקות

- (1) בניה, סלילה, הקמת מיתקן, חציבה, כרייה, קידוח, הצפה במים, סיקול, חרישה, נטיעה או קבורה;
- (2) הנחת עפר, דומן, פסולת או אשפה, לרבות הנחתם בנכס הגובל באתר;
- (3) שינוי, תיקון או תוספת בעתיקה הנמצאת באתר;
- (4) פירוק עתיקה או הסרת חלק ממנה או העתקתה ממקומה;
- (5) כתיבה, חריטה או צביעה;
- (6) הקמת בנינים או קירות בנכס הגובל באתר;
- (7) כל פעולה אחרת שקבע המנהל לגבי אתר עתיקות פלוני.

(ב) הודעה בדבר קביעת פעולה לפי פסקה (7) לסעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.

(ג) לענין אתר עתיקות המשמש לצורך דתי או מוקדש לתכלית דתית, לא יתן המנהל אישור לחפירה או לאחת הפעולות המנויות בסעיף קטן (א) אלא באישור ועדת שרים המורכבת מהשר כיושב-ראש, שר הדתות ושר המשפטים.

30. אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בצורך בהיתר כנדרש בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965.

שמירת חוק

31. אדם שעשה ללא אישור או בניגוד לתנאיו פעולה מן הפעולות המפורטות בסעיף 29 חייב לנקוט פעולה לפי הוראות המנהל לשם וזחזרת אתר העתיקות או העתיקות הנמצאות בו למצבם הקודם; אולם רשאי המנהל, לאחר שנתן לאדם הודעה בכתב, לנקוט במקומו בכל האמצעים הדרושים כדי להחזיר את האתר או את העתיקות למצבם הקודם ולגבות ממנו את ההוצאות שהוציא לכך.

החזרת למצב הקודם

פרק ח': המקעות

32. (א) השר רשאי להפקיע -

הסמכה להפקיע

- (1) אתר עתיקות שהפקעתו דרושה, לדעתו, לצרכי שימור או מחקר;
- (2) כל קרקע שהפקעתה דרושה, לדעתו, כדי לאפשר בה חפירה.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על אתר עתיקות המשמש לצורך דתי או מוקדש לתכלית דתית והוא קנינו של מוסד דתי; אולם רשאית ועדת שרים המורכבת מהשר, שר הדתות, שר המשפטים ושר החוץ, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, לתחילו בסייגים או ללא סייגים.

1 סיח תשכ"ח, עמ' 307.

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة יהودا والسامرة

קצין מטה לעניני דתות
ضابط الادارة لشؤون الاديان

אין מילוי
למסמך 150

בית אל

כ"ב טבת תשמ"ז
23.1.78

בית איל

ביח, תאריך

التاريخ

2686/דח

סימוכין

الرقم

טלפון: 02-95-3254

הוא: 02-953254

משרד לעניני דתות

לשכת המנכ"ל

25-01-1987

נתקבל

רמ"א

יועמ"ש

י.ע.ע.

מפצ"ר - רע"ן דב"א

רע"ן מו"ש

רע"ן כלכלה

קמ"ט תיירות

הנדון : פיתוח אתר שמואל הנביא
מכתבו של היועמ"ש 13532 מה-19.1.87

1. בהתיחס למכתבו של היועמ"ש שבסמוכין, נראה לי שלא הובנתי נכון. בשילוב ישראלים בתפעול האתר, אין כוונה לתפעול, מעבר למצב הקיים עתה. התפעול שבו מדובר, אינו נוגע למבנה של המסגד עצמו אלא לשטח הגבעה כולה. התפעול הישראלי יתבצע במידה ותיבנה מסעדה, מבנה שירותים, או להבדיל אתר הנצחה לזכר הנופלים בנסיון הכיבוש של נבי סמואל ב"מלחמת - השחרור" (למעלה מ-30 הרוגים).
2. א. יש להדגיש כי אתר נבי-סמואל (מבנה המסגד עצמו) מתופעל על ידי, בשיתוף פעולה שקט של הוואקף. אנו מבצעים שם מאז 67 את כל השיפוצים.
ב. במפלס התחתון "מקום - הקבר", האתר הוא יהודי - ממש. קיימת פרוכת עם פסוקים בעברית, המכסה את המצבה של הקבר. וכן שלטים אחרים, אותם הצבתי, המצטטים פסוקים מן התנ"ך כתובים בעברית, אנגלית וערבית.
ג. עיקר הבאים לאתר משך כל השנה (והם אלפים רבים), הינם יהודים וצליינים נוצרים, במפלס התחתון, מתקיימות תפילות של יהודים ואמירת תהילים משך כל השנה וביחוד בערבי ראשי חודשים. ביום השנה לפטירתו של "שמואל-הנביא" ביום כ"ח אייר, באים אלפים להשתטח על קברו.
ד. במקום נמצא שומר ערבי מטעמי, שהוא אחראי על פתיחתו וסגירתו של - האתר. היחסים בין השומר מטעם הוואקף לביני ובין השומר מטעמי לשומר מטעם הוואקף הינם טובים ביותר.
3. לעומת זאת, במפלס העליון (מפלס הכניסה), קיים אולם המשמש כמסגד. מוסלמים כמעט שאינם מגיעים אליו ואף ביום ו' מלבד שומר המסגד מטעם הוואקף, כמעט שאין איש - בו.
4. יש לציין כי "קבר שמואל הנביא" היה בעל חשיבות רבה במסורת היהודית והצליינות היהודית אליו נמשכה בכל התקופות ואף התקיים בו ביכנ"ס במאה הי"ח. מוקד חגיגות "החאלקה" שעתה מתקיימות - במירון - התקיימו בעבר בקבר שמואל - הנביא.

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة יהودا والسامرة

קצין מטה לענייני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

בית אל

בית איל

בית, תאריך

التاريخ

סימוכין

الرقم

טלפון: 02-95-3254

הוא: 603206 - 2.

- 2 -

העברת המוקד למירון נעשתה עקב לחצם של המוסלמים במאה האחרונה. מכאן שאין הבדל מהותי בין "קבר - יוסף" לבין "קבר שמואל הנביא" כפי שנאמר במכתב שבסמוכין.

5. באשר לתחרות עם "הקיוסקים - הקטנים" של השומר מטעמי והשומר מטעם - הוואקף (סעיף 3 במכתב שבסמוכין) נראה לי שגם כאן הבעיה אינה קיימת, שכן במידה ואכן יבנה מבנה שרוחים ומסעדה הולמים, ניתן יהיה לשלבם בדרך של תשלום הוגן או עבודה במקום, שכן ההכנסות מהקיוסקים הנ"ל הן מזעריות ביותר.

6. לאור האמור, אין אני רואה בעיה במימושה של התוכנית ותפעול האתר ע"י ישראלים במתכונת האמורה וזאת במידה והבעיות הקרקעיות, שאינן נוגעות לוואקף, תפתרנה.

נ.ב.

נראה לי שע"מ להבין הנושא רצוי לקיים סיור למקום, (רצ"ב חומר על ההתייחסות היהודית לקבר שמואל הנביא יש לקרוא לפי המספור בראש העמודות).

ב ב ר כ ה .

שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל משרד הדתות

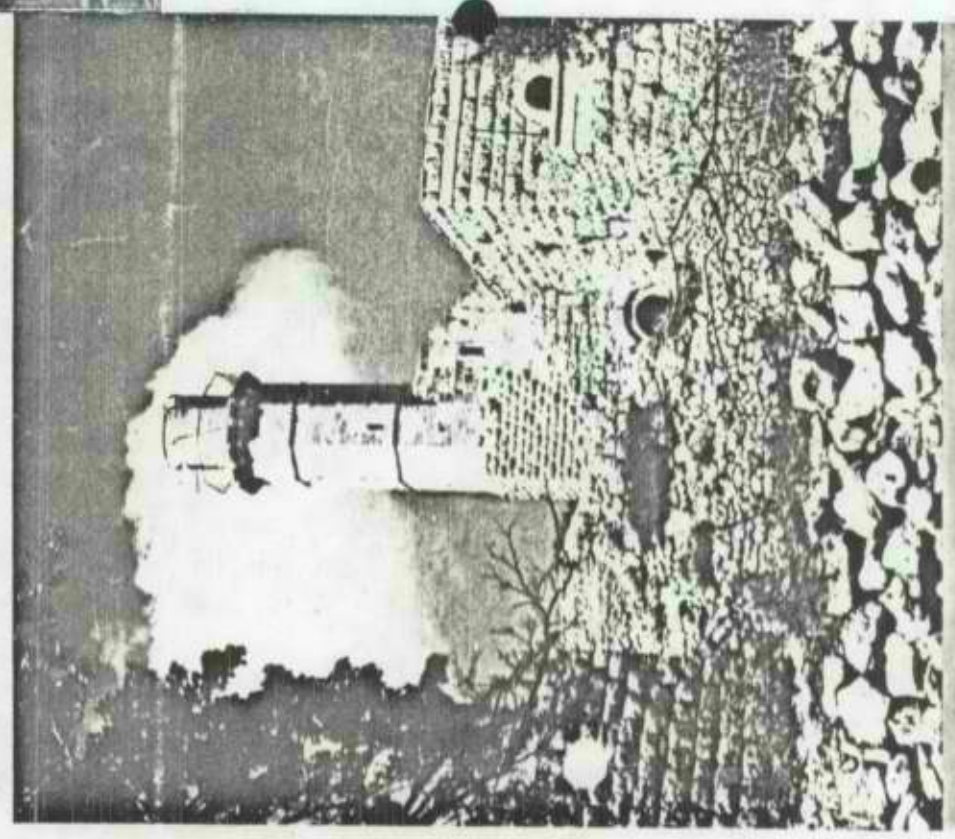
סמנכ"ל משרד הדתות

מנהל המחלקה למקומות קדושים - משרד הדתות

I

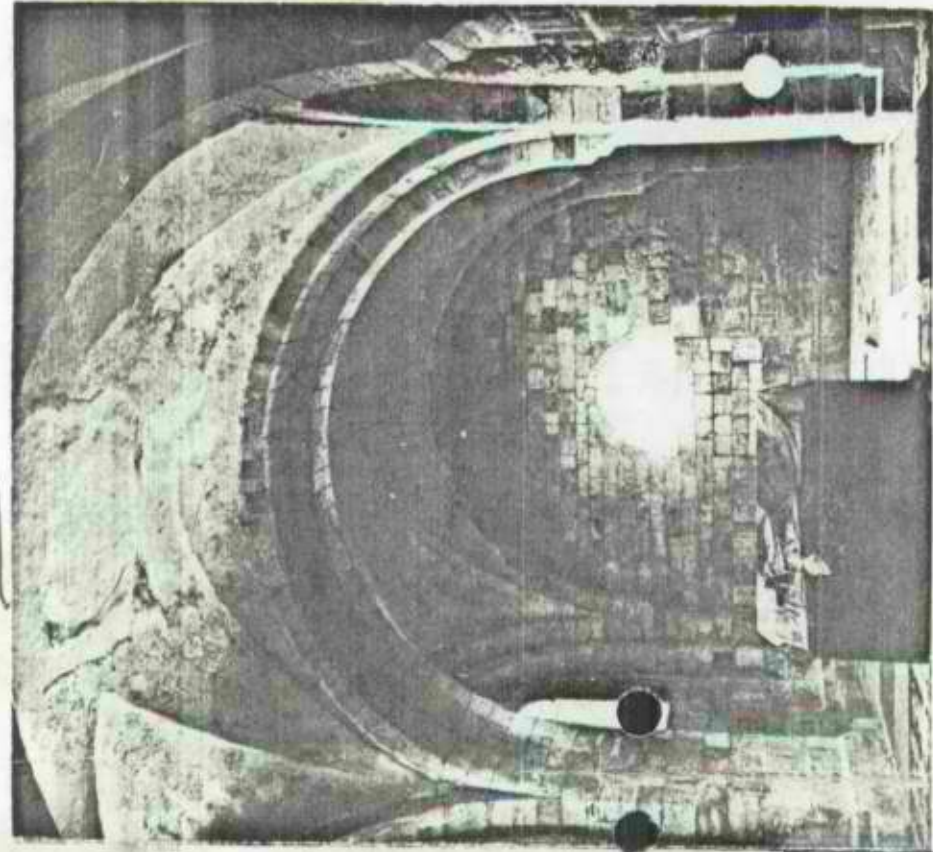
מקומות קדושים בארץ-ישראל

קבר שמואל הנביא

בהוצאת משרד הדתות - המחלקה להסברה

VI

הציון שמעל למערת הקבר

רבים למדי הם, המסורים, היוטים והתפילות שהותקנו בסמוך הדורות
לאומם על קבר שמואל הנביא. התפילות שהגיעו אלינו בזמנים הן ככל
הנראה מתקופות מאוחרות יחסית, בעיקר מהמאה ה"א. בשנת תש"ח
פירסם הרב מרדכי ש. אסף תפילה עתיקה על קבר שמואל שנתגלתה בין
כתבי הנביא הקהירית. לחלו קטע ממנה:
... אוננו שמואל הנביא — תיקר נא נפשי בעיניך
ונפש משרתיך
הבאים להשתטח על קבורתך.
המאמינים בנבואתך
הכל נא את פי ה' אלוהיך
נזול והנורא
נדה מנוה רבצה כציפור נודד
אולי יתעשת האלוקים לנו ולא נאבד.
יהי רצון מלפניך ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו
שתרחן על שאריתנו
והאמר די לצרותינו
ואל ימנעו לפניך תלאותינו
השקיפה ממעון קדשך מן השמים
אל העם אשר באו באש ובמים
אשר בעוונותם גלו מעל ארצם
ורחמן מנוה רבכם...

עריכת מפת: צבי שטיינר

V

לא יצאו שנים מרובות, ושוב גברה התנכלות הערבים. הייר ערבי שנער
בארץ בשנת 1730. מספר בתועת שמחה כי עלה בידו של המומתי
הירושלמי להשיג כתב מאת הסולטאן התורכי ולמנוע את היהודים
מלהכנס למקום הקבר. יותר מאוחר הפכו הערבים את ביה"כ שבמקום
למסגד, מקורות שלוו עוברים משום מה בשתיקה על דבר זה. בסיוור
תפילות לעדת הקראים הנמצא בביתיש מוזיאום ישנה הערה: "ובשנת
שלשים ואחת לשיבתנו פה ירושלים חצר בני מקרא. מצאתי מלבש
ספר תורה בלי... שלוחו בני מקרא תושבי ירושלים לכנסת אווננו
שמואל הרמתי ע"ה, ועכשיו בעוונותינו הרבים מסורה לישמעאלים ועשו
אותה מרגז (=מסגד), וזה היה בזמן השולטאן מוחמד" — המכון הוא
למחמוד הראשון שהיה שולטאן בשנים 1730—1752.
עם גילת הקבר מידי היהודים נתמעטו העולים אליו אך לא חילו. בנימין
השני מספר באמצע הי"ט כי "היהודים באים שם להתפלל ומשלמים
פיאסטר לאחד עבור הרשויה". בסופה של המאה, אף נעשה ניסיון להתנחלות
יהודים במקום אלא שלא עלה יפה.
היה"ע הראשונה התנהלו במקום קרובות עזים בין כובשי הארץ,
האנגלים, לבין הצבאות הנסוגים של תורכיה ונרמניה, בקרבות אלו נחר
כמעט כליל המסגד שעל הקבר, לאחר המלחמה הוקם הבנין מחדש על
יסודותיו הקודמים. בעקבות מלחמת תש"ח נותרה נבייסמואל בידי
הירדנים על אף קרבות עקובים מדם בנסיון לכבושה. במלחמת ששת הימים
נאל הכפר על ידי כוחות צה"ל לאחר קרב קצר. כיום נתון האתר לפיקוחה
של המחלקה למקומות קדושים במשרד הדתות.

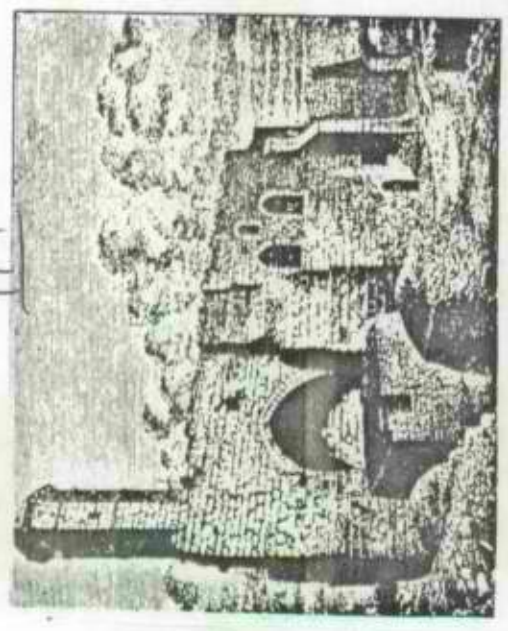
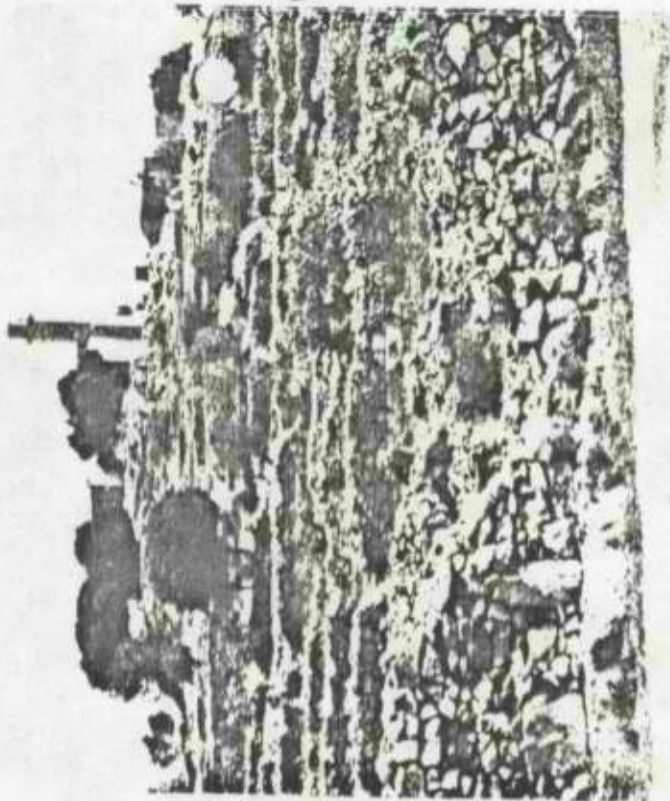
מסורות ומנהגים
יום פטירתו של שמואל הנביא, הוא לפי המסורת נבי"ח באייר, (כן הוא
בש"ע אור"ח תקפ. ב. אף כי במגילת תענית נאמר: כי"ט באייר).
הידועה הראשונה אודות יהודים שעולים למקום בהסוגיהם לשם תפילה, היא
בת אמצע המאה ה"א. רבי יצחק בן אלפאר. כתב במכתבו לרבי שמעון
דוראן (הרשב"א) בשנת ר"א: "מסוריה ומספרים ומנא"אמון (אלכסנדריה)
ומארץ בכל באים עם קהל ירושלים להשתחוות על קבר שמואל הנביא
ע"ה ברמה שהיא קרובה מירושלים שני תחומי שבת. ועת השתחוואה
כבי"ח לאייר בלילה בזמן פטירתו".
תיאור מפורט יותר, יש בידנו מפי רבי גדליה מסימאטיץ, מבני חבורת
בני יהודה החסיד (תש"ו—1706): "...בכל שנה בבי"ח יום בחודש
אייר, הולך הנשיא של הספרדים... על גבר שמואל הרמתי ולנון שם...
שאר תלמידיו חכמים... כל הלילה וגם אני באנו פעם עם הנשיא...
ואמר התפילה הנסוד לומר על קבר שמואל... עד שבנו כולם בבניה
גדולה שאם היה לאדם לב אבן היה נמוח, ואח"כ התפללו מנחה ומעריב
וישבו כולם ללמוד ספר שמואל... ובחצי הלילה כבו כל הנרות שבמערך
וישבו בחושך ועשו תיקון-חצות-לילה בקול בכי, ואחר שנמרו את התיקון
חצות למדו זוהר מעט..."
תייר אנגלי שנוסדן למקום בשנת 1601 מספר על מנהג היהודים
המבטאים את ילדיהם לגוזז את שעויותיהם מתוך דבקויות (למקום
הזה)... והם נודדים ונוותנים סכומים גדולים למקום הקדוש... גם
מתושבת הרדב"ז הנזכרת לעיל מוכיח שהיה נהוג פה מנהג מית השעויות
(חלאקה) כמו בקבר רבי שמעון בריחואי בימינו.

מכן, אין זכר לביצ'ה יהודי במקום. אינם החי מהמאה ה-15 מבינים עולי הרגל היהודים בתכנית רבה היכלת את בית-התפילה ליהודים שמערת קבר שמואל הנביא.

מאבק דרמטי מלווה מכאן איזק את קיומ' של ביה"ב הערים מתגלים לו שוב ושוב עד שבסופו של דבר עלה בידם לנשט את היהודים מהמקום. במחצית הראשונה של המאה ה-15 פורצים הם הערבים והנוצרים ל"הקדש אוזנו שמואל הנביא" העולים לקבר מביל לביים נדריהם. שאלות לא מעטות שוללו על רקע זה. בביית מספית השו"ת של התקופה. תייר פורטוגזי שביקר בארץ בשנת 1560 עדיין מזכיר במחצית את ביצ'ה היהודים על קבר שמואל, אך זמן קצר לאחר מכן נשאל ורי דוד בן זמרא (הרדב"א), רבה של ירושלים באותה הימים, בדבר אדם "שנוד לנח את בנו במקום שמואל הנביא ובא ומצא שבר נלח ע"י הערביים, בעונות, ואין ישראל יכול להגן שם, וגם הקהל והתכנים החמירו שלא יעלה לשם שום יהודי — מה תקנה יש לו?"

ככל שנראה מהשאלה המצוטטת, הניב קהל ירושלים בחרים נגד הפקעת המקום מידיה. כונת החרם היתה, מן הסתם, למנוע את ההכנסות מהחומס. כפי שאנו למדים מסקירות אחרים, היו ההכנסות מהבאים לפקד את הקבר, נכבדות למדי ושימשו למימון עניי ירושלים ומסדותיה. זה שהחרם לא החזיק מעמד זמן רב הכפידים להשתח על הקבר גברו על צו השעה. ובדומה לחרם על אנקונה שחל באותה הפיק ונחבס בעודו באבו, כך עלה גם בורלו של חרם זה, ובתקופה מאוחרת יותר משלמים היהודים "המס השייך... שצריכו ליתו להדין של הישטמאליים" בשביל להכנס למקום. ההשתללות להחזיר את המקום ליד היהודים, אף היא לא רפתה, עד כי עשתה צ"י ובראשית המאה ה-17 נחשד ביה"כ" היהודי במקום.

בית הקבר על רקע הנוף משפכים

הבית על הקבר — ציור משנת 1875

מאחר שיוזע לו כי הצלבנים זיהו את הכפר גבירסמואל כשילה המקראית, ברור אמא, שרבי בנימין מצא לפניו את קבר שמואל במקומו הנכחי, אלא שקיבל ומסר את הסיפור אודות העברת העצמות, כפי שהתהלך באותם הימים. יש לציין, שכמאיתים שנה קודם לכן, בשנת 985, מזכיר הגיאוגרף המוסלמי אלמקדיסי, בן ירושלים, את הכפר דיר (=מנזר) שמואל שבסביבות ירושלים. הוא גבירסמואל שבימינו. נראה אמא שבר בנימין קדומים, קודם לשלטון הצלבנים בארץ, נקשר המקום במסורת על דבר קברו של שמואל הנביא.

עולי רגל יהודים בדורות הבאים, מתארים את קברו של שמואל הנביא "ברמה היא גבירסמואל", דבר המובן מאליו, וכאמור, תוך זיהוי המקום כרמה המכרת בתנ"ך כמקום קבורתו של שמואל. עליהם נמנים: תלמידו האלמוני של הרמב"ן בשנת 1272, רבי יצחק בן אלפארא, רבי משולם מוואלטרה ורבי יצחק לטוף במאה ה-17 ורבי משה באסולה במאה ה-17. לפי עדותו של רבי משה חאגי בספרו "פרשת אלה מסע", אישר הארץ-יל את מסורת קברו של שמואל בימיה, וזי קבורים שם גם אלכנה אביו ואמו חנה כפי שזכר הדבר בפי כמה מעלי הרגל.

תולדות המקום

בתמורות העתים, החזיקו במקום לפרקים, יהודים, ערבים ונוצרים, ויש סברא האומרת כי גם הקראים. כאמור, בנו הצלבנים כנסיה מעל הקבר. גבירסמואל היתה בנתיב ההתקדמות שלהם לעבר ירושלים, והם כינו את המקום "הר השטחה" על כי ממנו ראו לראשונה את ירושלים ושפחה מלאה את לבם בעינים לנחית מטרותו הסופית של מסע המלחמה שלהם. כן קראו לכנסיה שבר המקום: "כנסית הר השטחה". תלמידו האלמוני של הרמב"ן שביקר במקום כשירושלים היתה שוב בשלטון המוסלמי (בשנת 1272), מצא על הקבר "בית אחד נאה מאוד ולפניו בית תפילה לישימאליים". כך נראה המקום גם עתה — מעל הקבר, בין כסגנון צלבני, בעל קשתות, ומסוחר לו צמוד מבנה של מסגד המטווח פרסקו שחור. על דבר קיומו של בית כנסת יהודי במקום, אנו למדים מנחשבת של הרמב"ם שנכתבה בשלהי המאה ה-12 ושר"ת הרמב"ם, מהד' פרימאן ס"י קלטו. בתיאורו של תלמיד הרמב"ן הנזכר, שחל כמאה שנה לאחר

משורר התהלים שקל אותו כמשה ואהרן (תהלים צ"ט, ו); בתלמוד ירושלמי (תנינה ב, א), תואר כרכן של הנביאים; אך דומה, כי עיקר ייחודו של שמואל הנביא הוא בהיותו עבד לעם ה'. לא נהנה משל הצבור כלום, ונתן את כל כוחו להתנהג העם, שהיה הולך וסובב כל עיירות ישראל ודן אותם בעריהם.

עם פטירתו נאמר עליו (שמואל"א כ"ח, ב): "ויספדו לו כל ישראל ויקברו ברמה ובעירו". דרשו רבותינו: "יצי אין אנו יודעים שרמה עירו? — אלא מלמד שספדו לו כל ישראל בעיירותיהם כדרך שספדו לו ברמה". לפי שבחייו היו מצוי להם לישראל שבכל העיירות, ספדו לו במותו ישראל בכל עיירותיהם כאבלים שמתם מוטל לפניהם.

כפי שנראה מתוך ספרות השו"ת של המאה ה-17, רווח המנהג באותה תקופה בקרב יהודי ארץ ישראל וארצות המזרח לעדור ולגדוד לשמו של שמואל הנביא. ההקדש על שמו, היה מקור הכנסה חשוב למסדות החסד והצדקה שבירושלים של אותם הימים. כתב על כך רבי לוי בן חביב (הרלב"ח), רבה של ירושלים, "כנראה שזכה לזה הנביא הזה המקודש ע"י"ה, מפני שלא היה נהנה בכל ימיו כמו שהעידו עליו דברי הקבלה, והשם זיכה אותו לזכות את הרבים אחר סילוקו... שלכבודו יעשו מצוה מנכסיהם וידור נדריים לשמו".

ציור עממי מסוף המאה התשע-עשרה

מסורת הקבר

עם זאת שפורש בתנ"ך ה'כן קבר שמואל הנביא, נשתבשה המסורת הנוצרית ולא הגיעה לכלל תמימות דעים בענין. הירונימוס, מתרגם המקרא ללאטינית שחי בבית לחם, מספר על העברת עצמות שמואל, בימי המלך הביזאנטי ארקדיוס (בשנת 406), אל העיר חלקדון (Chalcedon) בארץ הריקיה, מוסיף עליו ההיסטוריון הוותי קליסטוס, שיוזע לספר על העברת העצמות מחלקדון אל העיר קושטא (קונסטנטינופול) והטמנתן בכנסיה סמוכה להיכל הדומיון (Hebdomon).

הצלבנים, לעומת זאת, התאמרו למצוא את קברו של שמואל בעיר רמלה וזיהו אותה בטעות עם רמה המקראית. סייעה לטעותם, ככל הנראה, העובדה שנמצא בה בית כנסת של קראים על שם שמואל הנביא. רבי בנימין מטווליה, שעבר בארץ בימי שלטון הצלבנים, מספר: "כשלקחו בני אדום את רמלה, היא רמה, מיד בני הישטמאליים, מצאו את קברו של שמואל הרמתי אצל כנסת היהודים, והוציאוהו בני אדום והוליכוהו לשילה, וצנו עליו כמה (כנסיה) גדולה וקראו אותו שן (סנט) שמואל דשילה, עד היום הזה".

מדינת ישראל

משרד לעניני דתות
לשכה ראשית
ירושלים

תאריך: י"ב שבט התשמ"ז
11 בפברואר 1987
מספר:

אל: מר זבולון אורלב - המנהל הכללי

הנדון: הארכת חוזים קבלניים לתקופת הארכת בוספת

בהתאם לחוזר של הממונה על המשק הממשלתי מס' תשי"מ/37 מיום 23.1.80 שצילומו מצו"ב קיימת אפשרות עפ"י סעיף 1.2 של החוזר להאריך את החוזים עם הקבלנים ונותני השירותים לשנתיים בוספות באישורו של מבכ"ל המשרד, זעפ"י המלצת ועדת הרכישות מיום 29.1.87.

להלן רשימת בותני השירותים שמשרדנו צד להם בחוזה ותוקפם יפוג ב-31.3.87. ועדת הרכישות המליצה להמשיך את ההתקשרות עם הר"מ.

חברת המנקים: נקיון וסדרנות בכותל המערבי

נקיון בדירת השרד של הרב הראשי י-ם
שמירה בבית"ד הרבני הגדול לערעורים
שמירה בבית"ד הרבני האזורי ירושלים.

התקשרותינו עם החברה היא משנת 1984 בהתאם להמלצת הממונים וועדת המכרזים יש להמשיך את ההתקשרות ולהאריך את ההסכם לשנה בוספת.

חברת אדיר: נקיון בבית"ד השרעי בצרת

ע"פ המלצת הממונים וועדת המכרזים יש להמשיך.

חברת מאור: נקיון בדירת השרד של הרשל"צ י-ם

נקיון במשרדנו רח' יפו 30 ירושלים
נקיון בבית"ד השרעי ירושלים.

ע"פ המלצת הממונים וועדת המכרזים יש להמשיך.

חברת שומרון: נקיון בבית"ד הרבני האזורי תל אביב.

על מנת להאריך את ההסכמים לתקופה בוספת ולאור הנימוקים הנ"ל אבקש את אישורך להמשך הטיפול.

ב ב ר כ ה
י. הרצוג

ע/ר לסמכ"ל לאמרכלות

העתקים; מר צ. וינגרטן - סמכ"ל לאמרכלות

מר י. קלצין - חשב המשרד

מר י. בן עמי - ס/ היועץ המשפטי

REPORT

DATE: 10/10/1964
PAGE: 1
BY: J. H. HARRIS
TO: J. H. HARRIS

RE: 10/10/1964 - 10/10/1964

1. SUMMARY OF THE PROJECT

The project was initiated on 10/10/1964 and was completed on 10/10/1964. The project was a study of the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project. The project was a study of the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project.

The project was a study of the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project. The project was a study of the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project.

2. OBJECTIVES OF THE PROJECT

- 1. To study the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project.
- 2. To study the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project.
- 3. To study the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project.
- 4. To study the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project.
- 5. To study the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project.

3. RESULTS OF THE PROJECT

- 1. The effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project were studied.
- 2. The effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project were studied.
- 3. The effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project were studied.
- 4. The effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project were studied.
- 5. The effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project were studied.

4. CONCLUSIONS OF THE PROJECT

The project was a study of the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project. The project was a study of the effects of the 10/10/1964 project on the 10/10/1964 project.

5. REFERENCES

- 1. J. H. HARRIS, 10/10/1964 - 10/10/1964
- 2. J. H. HARRIS, 10/10/1964 - 10/10/1964
- 3. J. H. HARRIS, 10/10/1964 - 10/10/1964

מדינת ישראל
האוצר - החשב הכללי

ירושלים, ה' כשבט תש"ם
23 בינואר 1980

7200-30

חוזר ת"ס/ 37

אל: החשבים במשרדי הממשלה

יו"ר וועדות המכרזים במשרדי הממשלה

מנהלי בנא"ם במשרדי הממשלה

הנדון: 1 רכישה שירותים
2 אישור הצעת הסכם

1. בשינוי לאמור בחוזר בנא"ם מס' 148 מיום 16 בספטמבר 1976, ניתן להתקשר בהסכמים חוזיים עם קבלני שירותים מורכבים לחקופה העולה על שנת אחו - לפי הפירוט שלהלן:
    - 1.1 התקשרות ראשונה - בעקבות מכרז או מו"מ - שנתיים, על-פי החלטתה של וועדת המכרזים;
    - 1.2 הארכה לשנתיים נוספות - באישור מנכ"ל המשרד, על-פי המלצה מנומקת בכתב של וועדת המכרזים;
    - 1.3 הארכה (שנייה) לשנתיים נוספות - באישור הממונה על המשק הממשלתי, על-פי המלצה ואישור כאמור בסעיף 1.2 לעיל.
    - 1.4 "שירותים מורכבים" לענין זה - שירותים המורכבים מבחינה טכנית, ואשר ביצועם הנאות מחייב הכנה או קיום של חשונות טכנית מקצועיות - והן רציון והן בכוח אדם מקצועי - בהיקף גדול. וכן, חקופת הסתגלויות והוצאה וכגון: אחזקה בתי-חולים, אחזקה מערכות מיזוג אוויר, מעליות וכד'.
  2. למרות האמור בסעיפים 1.1-1.3 לעיל, יש לסייג את ההתחייבות הרב-שנתית על-ידי סעיף מתאים בהסכם, שיגבילו כתנאים מסויימים לטנת תקציב אחת - וזאת כדי שלא להתחייב התחייבות כספית כלחי חוזרת מעבר לתקציב מאושר כחוק.
  3. כן יש לכלול בהסכם סעיף, שכחום כל שנה יאפשר בדיקה ושינוי בשיטת ההצמדה - בהתאם לתנאים המשתנים כמשק.
  4. כדי למנוע אי הכנות, עליכם לדאוג לכך שכל הצעת הסכם תאוטר לפני פרסום מכרז/לפני מו"מ, על-ידי חשב המשרד, היועץ המשפטי והגורמים המקצועיים הנוגעים לדבר - בהתאם לענין.
- אין לפרסם מכרז ללא אישור, כאמור.

ב ב ר כ ה,

מ. ריס
הממונה על המשק/הממשלתי

העתק: הנהלות המשרדים ויחידות הסמך
היועצים המשפטים במשרדי הממשלה

מדינת ישראל

המשנה לנציב שירות המדינה

ירושלים, י' בשבט התשמ"ז
9 בפברואר 1987

אל: המנהלים הכלליים של משרדי הממשלה

הנדון: צמצום שיא כוח האדם בשנת התקציב 1987

1. הממשלה בהחלטתה מס' 146 מיום י"א טבת התשמ"ז (12 בינואר 1987) קבעה:

א. שיא כוח האדם במשרדי הממשלה לשנת התקציב 1987 יופחת לעומת שיא כוח האדם בשנת התקציב 1986 בכל משרד ומשרד, זאת, כמפורט בדף 17 בהחלטת הממשלה.

ב. ההפחתה בשיא כוח האדם תתבצע באמצעות ביטול משרות שהיו פנויות ביום 1 בדצמבר 1986 והפחתת כוח אדם אחרת.

2. כדי ליישם החלטה זו, הנכם נדרשים להיערך למסגרת התקציבית החדשה המצמצמת את מספר העובדים והמשרות (שיא כוח אדם) במשרדכם לשיא כוח האדם כפי שנקבע בהחלטה.

3. במסגרת הערכות זו, הנכם מתבקשים להגיש לח"מ תכנית פעולה להקטנה המתחייבת במספר המשרות והתאמתם לשיא כוח האדם החדש. התכנית תכלול את רשימות המשרות לביטול כמפורט להלן:

א. רשימת המשרות שהיו פנויות ביום 1 בדצמבר 1986 כנדרש בהחלטת הממשלה.

ב. רשימת המשרות (במידת הצורך) שהתפנו מאז ה-2 בדצמבר 1986 ועד היום והמשרות העומדות להתפנות במהלך השנה, אשר אותן יש בכוונתכם לבטל, כדי לעמוד בשיא כוח האדם שנקבע לשנת 1987 למשרדכם. רשימה זו אמורה להשלים את מכסת המשרות לצמצום אם רשימה א' לא תספיק.

הרשימות תוגשנה עד לתאריך 1.3.1987 בכל רשימה יופיעו הפרטים הבאים, לכל משרה ומשרה:

מספר המשרה

תואר המשרה

חלקיות המשרה

מועד התפנות המשרה (משוער - באם טרם התפנתה).

מדינת ישראל-נציבות שירות המדינה

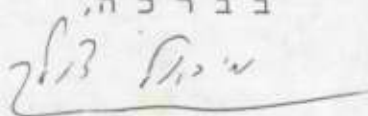
לכבוד מנכ"ל

משרד הדתות

ת"ד 1167

ירושלים 91-000

4. לאחר בדיקה במח' התקנים בנ.ש.מ., תבוטלנה המשרות בתקן ואישור על הביטול ישלח למשרדכם.
5. על בסיס הרשימות שתוגשנה, יקיים הח"מ בשיתוף עם אגף התקציבים באוצר פגישות עם האחראים במשרדים לדיון וסיכום התכנית. הדיונים יתקיימו במהלך חודש מרס 1987.
6. המשרד יקבע תכנית פעולה כך שמספר העובדים הארעיים לא יחרוג ממספר חודשי העבודה שאושרו בתקציב.
7. יודגש, כי ההקפאה בקבלת כוח אדם ע"פ החלטת הממשלה 1201 מיום (22.12.1985) תקפה. לפיכך, איוש המשרות המתפנות ושיש הכרח לאישון, יהיה כפוף לסיכום שיתקבל בפורום כאמור בסעיף 5 ולאחר שהמשרד עמד בתנאים שפורטו. פורום זה ישמש גם כוועדת חריגים לשחרור משרות אלה מההקפאה.
8. על המשרד לתת עדיפות בצמצום המשרות לביטול/איחוד פונקציות או יחידות.
9. מחלקת התקנים בנ.ש.מ. תאשר שינויי תקנים רק במסגרת המרת משרות בגין ביטול/איחוד פונקציות או שינויים ארגוניים אחרים הנובעים מהצמצומים.
10. מכרזים פנימיים יתקיימו כרגיל. לגבי מכרזים פומביים שפורסמו, ימשכו ההליכים עד לסיומם. עובדים שיבחרו מחוץ לשירות יקבלו הודעה מתאימה מנציבות השירות על בחירתם אך לא יתקבלו לעבודה, אלא אם משרתם לא בוטלה ולאחר הפשרת ההקפאה, כאמור בסעיף 7 לעיל. מכרזים פומביים חדשים יפורסמו רק לאחר אישור וועדת החריגים.
11. יחידת המיכון בנ.ש.מ. תסייע למשרדים בהפקת דוחות מחשב לצורך הכנת הרשימות.

ב ב ר כ ה,

מיכאל צולר

העתק: שר האוצר
מ"מ נציב שירות המדינה
הממונה על התקציבים, משרד האוצר
החשב הכללי, משרד האוצר
סגני נציב שירות המדינה
סגני הממונה על התקציבים, משרד האוצר
סמנכ"ל"ם לאמרכלות במשרדי הממשלה ומנהלי יחידות סמך

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

סיכום דיון בענין המקומות הקדושים בנחל קידרון
אצל המנכ"ל מיום ט' בשבט התשמ"ז 8.2.87

השתתפו: צ. גרמי, מ. זליקוביץ, צבי הופמן, דוד קאסוטו

- א. המנכ"ל דיווח על נכונות העיריה לשפץ ולתחזק את המקומות הקדושים בנחל קידרון.
- ב. סוכם להזמין תכנון ראשוני אצל אדריכל קאסוטו, שתוכן תוך 3 שבועות לקראת הפגישה עם מנכ"ל העיריה. התכנון הראשוני יהיה מתואם עם המחלקה למקומות קדושים.
- ג. מנהלת לשכת המנכ"ל תתאם פגישה אצל המנכ"ל של הצוות הנ"ל ועוד מנכ"ל העיריה, מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים - תוך חודש ימים.

ר ש ס: זבולון ארלב
המנהל הכללי

תפוצה: למשתתפים

המנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון

الإدارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة

קצין מטח לעניני דתות
ضابط الإدارة لشؤون الأديان

מיון
מס' 2702/דח

בית אל
ט' שבט תשמ"ז
8.2.87

בית, תאריך
التاريخ
סימוכין
2702/דח

الرقم
טלפון: 02-95-3254
פאקס: 02-952204

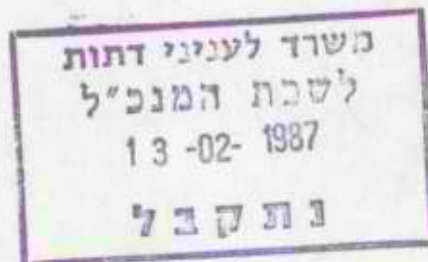
סמנכ"ל משרד הדתות - מר גרמי

הנדון: קבר שמואל הנביא - פניחה של הגב' צילה ויס
מכתבי דח/2686 מה-23.1.78

1. רצ"ב מוחזר אליכם המכתב שהועבר אלי ע"י מנהל המחלקה למקומות קדושים.
  2. האתר כידוע נמצא בטיפול ופרוט על כך מצוי במכתבי שבסמוכין.
  3. ההצעה לפיה יעבוד באתר שומר יהודי באופן קבוע, אינה אפשרית מתקציבי ואינה רצויה גם מבחינת היחסים עם הוואקף.
  4. לפתרון הבעיה המועלת ע"י כותבת המכתב, מציע אני, כי בערבי ראשי חודשים ויום השנה לפטירת שמואל הנביא כ"ח אייר, ישלח בתאום עמי, סדרן מטעמכם לטיפול בבעיה הנזכרת במכתב.
  5. לטיפולך.
- נ.ב. לידיעתך, אני לא עניתי לכוחבת המכתב.

ב ב ר כ ה

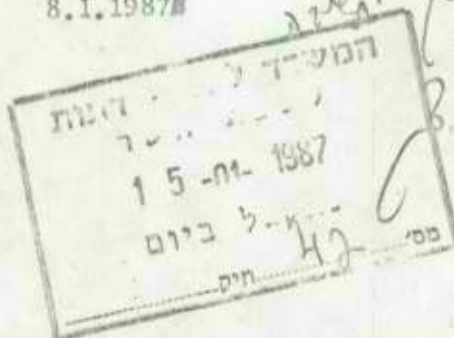
שמואל המבורגר
קמ"ט דתות

העתק: מנכ"ל משרד הדתות
מנהל המחלקה למקומות קדושים - משרד הדתות
רע"ן מו"ש
מושל נפת רמאללה
דובר - משרד הדתות

בס"ד

ז' טבת תשמ"ז
8.1.1987

לכבוד
מר זבולון המר
שר הדתות
הכנסת
ירושלים
מכובדי,

הנדון: קבר שמואל הנביא ברמות - סדרי ארגון וכו'

הנני תושבת רמות ומזדמנת לא אחת לקבר הקדוש של הנביא שמואל לצערי
נתקבלתי בתופעה הגובלת בשערוריה לאחרונה: מדובר בקבוצת מתפללים גברים
הבאים להתפלל בתפילת מנחה (מדובר במקרה שהיה ערב ראש חודש וחזר על עצמו
גם היום). אותם גברים אינם מאפשרים לנשים להכנס ולהתפלל על יד הציון הקדוש
הם טוענים שרק כאשר יסיימו את תפילתם הם יאפשרו לנשים להכנס.

ברצוני לציין מספר עובדות: בכל הקברים הידועים לכולנו ישנו סדרן של משרד הדתות
המשגיח על הסדר בכניסה והיציאה (לדוגמא: קבר רחל, קבר שמעון הצדיק וכו') בקבר
שמואל הנביא אין סדרן ואין משגיח כלל. מצוי שם ערבי שבידו מפתח למסגד והוא
סוגר את המקום בשעה 16.00. יצא לי להיות היום גם בקבר שמואל הנביא וגם בקבר
שמעון הצדיק בו זמנית ונוכחתי בהבדל תהומי. כאשר בקבר שמעון הצדיק כמו בקבר
רחל אמנו ו'ה ושאר המקומות יש מקום שנשים יכולות לעמוד בו לא רחוק מהקבר
ועומד סדרן ומשגיח שנשים לא תקופחנה כמו גם בקבר רחל אמנו כאמור, אבל לא כן
הדבר בקבר שמואל הנביא שם "כל ועלים גבר" הייתי צריכה להתווכח ולהתמקח עם
מס' גברים שלא אפשרו לי בשום אופן ולחברותי להכנס ולהתפלל בציון ולו גם בצד
השני של הציון כנהוג בשאר הקברים שצינתי.

אינני מבינה מדוע לא מסדיר משרד הדתות בצורה מסודרת את המקום של קבר הנביא שמואל
הקדוש. בודאי ידוע לכבודו כמה מסוגל ציון זה לעזור ואכן רבים פוקדים יותר ויותר
את המקום. אנחנו גשות רמות באנו כרכב מיוחד (תשלום לפי שעה) ואותם מתפללים גברים
טענו שנמתין עוד שעה עד שיגמרו. נשאלת השאלה מדוע לנו לא מגיע להתפלל במקום צדיק.
אנו עקרות בית ברוכות ילדים זמננו יקר ויש לנו זכות להתפלל במקום זה כמו גם לגברים.

אודה לכבוד השר אם יסדיר שבציון הנביא שמואל יתאפשר גם לנשים וגם לגברים במקביל
להתפלל כמו בקבר רחל אמנו וקבר שמעון הצדיק וכו' - יש מספיק מקום בחדר ומשני צידי
הקבר לשני הצדדים.

כמו"כ היה כדאי שכבודו יתן דעתו שיהיה שומר ומשגיח (סדרן) יהודי במקום כמו בשאר המקומות.
ואם אפשר לדאוג עוד ש: (א) האוטובוסים 35, 36, 37 שמגיעים לרמות ד' לא רחוק מהציון
יגיעו עד לציון ממש במיוחד ערב ראש חודש כדי לאפשר גישה נוחה יותר לציון לאוכלוסיה
היהודית. וכמו כן אם אפשר לדאוג שישופץ קטע הכביש האחרון במעלה לציון שהיבו מאוד
צד ואינו מאפשר תנועה נוחה דו-כיוונית מהציון ואיליו.
הנני מודת בשם נשות רמות על התיחסות השר לבקשותנו ותשובתו אלינו ופעילות בנושאים
הנ"ל בהמצה חיובית בהקדם האפשרי למען הכלל.

בכבוד רב
צילה ויס
רמות א'
בלוק 7/39
ירושלים

02-868511 : 1/10

הועתק: עיריית ירושלים
חברת "אגד"
שר התחבורה, מר קורפו
חברת מע"ץ

ח"כ אברהם שפירא, הכנסת ירושלים.